

Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

Spółecznej
dla Biblioteki
WARSZAWA

Należność pocztowa opłacona ryczałtem.

Cena numeru 1 złoty.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Rok XIV.

WARSZAWA, 21 SIERPNIĄ 1932 R.

Nr. 34

W związku z instrukcją Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Poczty i Telegrafów z dn. 25/VII 1932 r., zamieszczoną w Nr. 169 Monitora Polskiego, z dn. 26/VII 1932 r. podjęliśmy nakład druków przewidzianych wzmiankowaną instrukcją — wzory 1, 2, 3 i 4. Wszystkie druki posiadać będziemy stale na składzie i prosimy wszystkie Instytucje komunalne o łaskawe nadsyłanie zamówień do Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie, Śto Krzyska 13.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
Sp. z o. o. w Warszawie

Ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr. 60 prawo o wykroczeniach wchodzi w życie już 1 września 1932 r. Wspomniane prawo, stanowiące kodyfikację wykroczeń objętych dotąd dzielnicowymi Kodeksami Karnymi, oddaje orzecznictwo karne w sprawach wykroczeń władzom administracyjnym. Prawo to, będąc zbudowane na wzór Kodeksu Karnego, będzie wymagało całego szeregu instrukcyj, okólników, a może nawet pewnego przeszkolenia referentów karnych.

Niezbędny w tej mierze „Podręcznik prawa o wykroczeniach, wraz z postępowaniem karnem administracyjnym”, opracowany szczegółowo przez T. Jankowskiego, delegata Min. Spraw Wewn. do sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej, oraz St. Przestrzelskiego, radcy Min. Spraw Wewn., i zalecony do użytku władz państwowych i samorządowych, przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 25 lipca Nr. Pres. 1432/24, ukaże się w czasie najbliższym w nakładzie Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie.

Książka „Podręcznik prawa o wykroczeniach wraz z postępowaniem karnem administracyjnym” winna znaleźć się w każdym starostwie, gminie wiejskiej i miejskiej, w komendach policji państwowej oraz w urzędach wojewódzkich.

Cena egz. 6 zł. Przy zamówieniach ponad 10 egzemplarzy — 5 zł. Ceny bez przesyłki. Zamówienia kierować do

SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
SP. Z O. O. W WARSZAWIE, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13.

CENTRALA WĘGLOWA

BIELSKO — ŚLĄSK
UL. JAGIELLOŃSKA 9.

Dostawa węgla i koksów dla Urzędów
Państwowych i Komunalnych oraz
Instytucji Społecznych

PO ORYGINALNYCH CENACH
KOPALNIANYCH.

Z A D R Ą C Ć O F E R T Y.

E. KÜHN i S-ka

FIRMA EGZYSTUJE OD 1908 r.

BIURO INSTALACYJNE I SKŁADY ELEKTROTECHNICZNE
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 71, TEL. 8-67-52.

Budowa elektrowni. Instalacje światła, siły, sygnalizacji, odgromników.
Dostawa maszyn, aparatów i artykułów elektrotechnicznych.

Specjalny dział radjowy

TRZECI ROK
WYDAWNICTWA

KALENDARZYKA KIESZONKOWEGO

NA ROK 1933

DLA INSTYTUCYJ
OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Kalendarzyk zawierać będzie:

1) Włeczny kalendarz.	13) Dlaczego należy mieć zaufanie do K. K. O.?	20) Wzór do obliczania procentów składanych.
2) Skrócony kalendarz na rok 1933 i 1934.	14) Wykaz przepisów prawnych, dotyczących:	21) Obliczanie procentów od weksli.
3) Kalendarjum katolickie.	a) kom. kas oszczędności,	22) Ustrój pieniężny Polski.
4) Wykaz świąt prawosławnych i grekokatolickich.	b) gminnych kas pożyczk.-oszczędności.,	23) Monety różnych krajów.
5) Wykaz świąt wyznania mojżeszowego.	c) spółdzielni,	24) Dział szkolny:
6) Kalendarz-terminarz miesięczny.	d) różne.	a) znaczenie szkolnych kas.
7) Zapiski osobiste.	15) Organizacje i banki zwłazkowe.	b) ważniejsze wzory matematyczne.
8) Władomości statystyczne o Polsce.	16) Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe.	25) Taryfa pocztowo-telegraficzna.
9) Władze centralne w Warszawie.	17) Adresy instytucji pieniężnych.	26) Opłaty stemplowe.
10) Moje należności i zobowiązania.	18) Wkłady w instytucjach kredytowych i w K. K. O.	27) Taryfa podatku dochodowego od uposażeń
11) Władomości o kapitule Orderu Wirtuti Militari.	19) Tabela do obliczania procentów.	28) Miarę i Wagi.
12) Co to jest Komunalna Kasa Oszczędności?		29) Notatnik.

Kalendarzyk wydany poraz pierwszy na rok 1931, zyskał odrazu ogromną popularność wśród komunalnych kas oszczędności i innych instytucji gromadzących wkłady oszczędnościowe — osiągając nakład całkowicie wyczerpany 200.000 egzemplarzy. Bogata i wszechstronna treść dostosowana do potrzeb akcji oszczędnościowej, na rok 1933 uzupełniona, żywy rysunek kolorowy na okładce sprawiają, iż kalendarzyk odda pierwszorzędne usługi pod względem propagandowym. Każda bowiem Kasa, mając do dyspozycji 4 strony okładki i wypełniając je swoim dowolnym tekstem, rozprowadza go na swoim terenie jako własny — co stanowi wypróbowany środek rozumnej propagandy.

Kalendarzyk na rok 1933, będzie w formacie $7,5 \times 11$ cm. i zawierać będzie 80 stron druku i barwną okładkę. Zamawiająca instytucja może umieścić na 1-iej stronie okładki pod rysunkiem nazwę firmy i adres, na 2, 3 i 4 dowolny tekst, jaki się może zmieścić na okładce według podanego formatu.

Prosimy zgłaszać zamówienia z podaniem tekstów na okładkę i ilości egzemplarzy w możliwie szybkim terminie. Cena kalendarzyka kieszonkowego z nadrukiem czterech stron okładki wyniesie, poczynając od 350 egz. 18 gr. za sztukę. Przy zamówieniach, poczynając od 500 egz. 17 gr. za sztukę i od 1.000 egz. 16 gr. za sztukę. Przy większych zamówieniach od 10.000 egz. specjalne warunki.

U W A G A: Nadruk na 4-ch stronach okładki wykonujemy przy zamówieniach, poczynając od 350 szt. Mniejsze ilości wysyłamy po cenie 15 gr. za sztukę bez nadruku.

FORMAT KALENDARZYKA

Uwaga: Pod rysunkiem trójkolorowym miejsce 1 i pół cm. do nadruku wyłącznie nazwy i adresu Instytucji.

Zamówienia na kalendarzyk kieszonkowy na 1933 rok prosimy kierować do Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z o. o. w Warszawie, Świętokrzyska 13.

czas. 13458/14/34

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH.

NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE P. K. O. Nr. 1520

REDAKCJA
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81 a
TELEFON 9-66-06.

ADMINISTRACJA
WARSZAWA, ŚW. KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 442-63.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwszej str. okładki lub strona w tekście: 450 zł. — 1/2 str. 225 zł. — 1/4 str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za stronę: 300 zł. — 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucyj komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji o 25% taniej) za str. 200 zł. 1/2 str. 100 zł. — 1/4 str. 50 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

Komitet Redakcyjny: Aleksander Bogusławski, Henryk Le Brun, Wacław Gajewski, Władysław Korsak.

ROK XIV.

WARSZAWA, 21 SIERPNIĄ 1932 r.

Nr. 34

TREŚĆ Nr. 34: Ustosunkowanie wydatków państw i samorządów — Dr. J. Piekalkiewicz. Zadłużenie samorządów w woj. Kieleckim — St. Gliszczyński. O ubezpieczeniach gradowych — J. Pikiel. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Komunikaty.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY POSIADA NA SKŁADZIE
WSZYSTKIE DRUKI EGZEKUCYJNE.

OD REDAKCJI

Zwracamy uwagę na pomieszczony w niniejszym numerze „Poradnik”, w którym podajemy wyjaśnienia, dotyczące przepisów w sprawie egzekucji administracyjnej danin komunalnych przez urzędy skarbowe.

Ustosunkowanie wydatków państw i samorządów

W obecnym ustroju ekonomicznym gospodarka związków publiczno-prawnych jest gospodarką pieniężną, to jest świadczenia obywateli na rzecz tych związków wyrażają się w postaci uiszczania odpowiednich kwot pieniężnych, a zadania swe związki publiczno-prawne wypełniają przez swe instytucje, których współpracownicy otrzymują wynagrodzenia pieniężne; również wszelkie niezbędne materiały i t. p. są nabywane za gotówkę. Od tej ogólnej reguły istnieją coprawda wyjątki, na ogół jednak bardzo nieznaczne. W większości państw istnieje jeszcze powinność odbywania służby wojskowej. Wyjątkowo, jak naprz. w Bułgarii, której wojsko na podstawie traktatów jest ograniczone, obywatele są powoływani na pewien czas do dokonywania robót publicznych. W wielu innych państwach obowiązek pracy istnieje w nieznacznym stopniu w gminach, naprz. u nas tak zwane szarwarki.

Pomijając te stosunkowo nieznaczne wyjątki możemy powiedzieć, że znaczenie i zakres działalności poszczególnych związków prawnopublicznych możemy mierzyć kwotami ich wydatków.

Bardzo ciekawym byłoby zbadanie wagi gatunkowej z tego punktu widzenia państw i samorządów w poszczególnych państwach. Jednakże badania te jak dotąd nasuwają bardzo wielkie trudności. Korzy-

stanie bezpośrednio z budżetów i zamknięć rachunkowych jest nadzwyczaj utrudnione różną organizacją i różnym systemem rachunkowości w poszczególnych państwach. Różnice te wpływają nie tylko na podział wydatków według rodzajów, lecz również na ogólną kwotę wydatków, gdyż różne ujęcie wydatków przedsiębiorstw i monopoli (brutto i netto), sum przejściowych, poważnie wpływa na sumę ogólną. Trudności te ma za zadanie usunąć statystyka finansów publicznych, jednakże i ona dotychczas nie może się poszczycić na terenie międzynarodowym całkowitym osiągnięciem celu.

Coprawda Międzynarodowy Instytut Statystyczny już oddawna poświęcał dość dużo czasu zagadnieniu ustalenia zasad porównalnej międzynarodowej statystyki finansów państw. Szczególnie ciekawym był w tej mierze referat Zahna, przedstawiony na sesji Instytutu w Wiedniu w 1913 r. Wojna jednak przerwała te prace. Podczas sesji Międzynarodowego Instytutu Statystycznego w Warszawie w 1929 r. przedstawiłem komunikat „Dépenses et recettes des collectivités de droit public”¹⁾, w którym przedstawiłem wyniki obliczeń wydatków i dochodów zwią-

1) Obacz „Wydatki i dochody związków prawnopublicznych w Polsce”, Kwartalnik Statystyczny 1929 r.

U-1749/78/175

ków prawno-publicznych w Polsce i zaproponowałem wznowienie działalności komisji statystyki finansów publicznych. Propozycja moja została przyjęta z tem, że narazie, wobec ogromnych trudności ujęcia wszystkich związków publiczno-prawnych, zadanie jej zostało ograniczone do państw i samorządu terytorjalnego. Wyznaczony na referenta Komisji, do której weszli pozatem przedstawiciele Anglii, Francji, Niemiec, Stanów Zjednoczonych i Italji, przedstawiłem na XIX sesję Międzynarodowego Instytutu Statystycznego w Tokio tymczasowe sprawozdanie Komisji *), w którym podałem swój pierwotny projekt, jego krytykę przez członków komisji, najwybitniejszych specjalistów w tej dziedzinie, oraz nowy, zmieniony projekt.

Po dyskusji na sesji w Tokio i ustnej dyskusji na specjalnie zwołanym posiedzeniu Komisji w Paryżu opracowałem swój ostateczny raport na sesję Instytutu w Madrycie w 1931 r. Przedstawiony przezemnie projekt został na tej sesji przez Instytut przyjęty z jedną nieznaczną poprawką formalną. Możemy więc powiedzieć, że dziś zasady statystyki wydatków i dochodów państw, krajów i gmin zostały międzynarodowo uzgodnione i ustalone.

Jednakże od ustalenia zasad do praktycznego zestawienia liczbowego jest jeszcze bardzo daleko. Dziś nie rozporządzamy jeszcze żadną dostatecznie porównalną statystyką w tej dziedzinie. Prawie jedynym materiałem, obejmującym większą liczbę państw, jest wydany przez Ligę „Mémorandum sur les Finances Publiques 1926 — 1928“. W „Mémoran-

dum“ tym jednak znajdujemy dość szczegółowe dane jedynie dla państw, dane dla samorządu są nadzwyczaj urywkowe i to nie dla wszystkich państw.

Z 12 państw europejskich, uwzględnionych w Mémorandum bardzo sumaryczne dane o wydatkach samorządowych zdołaliśmy ustalić jedynie dla 6 państw; dodając do tego Polskę, która w Mémorandum nie została uwzględniona, otrzymujemy dane dla 7 państw.

W Hiszpanji zostały pominięte wydatki prowincyj Basków i Nawary, które korzystają z bardzo szerokiej autonomji; przyjmując pod uwagę, że udział w prowincji Basków w wydatkach Skarbu państwa wynosi 40 milionów pesetów, a Nawary 6 milionów, możemy stwierdzić, że błąd jest dość znaczny.

Dla Szwajcarii brak jest danych dla gmin; licząc się z tem, że podatki w kantonach wyniosły 255,3 milj., a ogólna suma wydatków 561,8 milj., w gminach zaś podatki wyniosły 244,8 milj., można przypuszczać, że ogólna suma wydatków gmin nie będzie niższą od 500 milionów; sumę tą przyjęliśmy w naszym zestawieniu.

Wydatki samorządu podzieliśmy na dwie części: wydatki krajów, departamentów, kantonów, powiatów i wydatki gmin, zarówno miejskich, jak i wiejskich, aby rozróżnić wydatki podstawowej jednostki samorządowej od dalszej jego nadbudowy. Zestawienie wydatków państw i samorządów przedstawia się jak następuje:

Wydatki państw i samorządów w milionach odnośnej waluty.

P a ń s t w o	Rok	Ogółem	Skarb Państwa	S a m o r z ą d			
				Razem	Kraje wojew. powiaty	Gminy	% wydat- ków sa- morządu
Portugalja	1928/29	1973,0	1717,9	255,1	11,2	243,9	12,9
Hiszpanja	1927	4288,3	3383,5	904,8 ¹⁾	200,2	704,6	21,1
Italja	1925	29998,0	23005,5 ²⁾	6992,5	1152,9	5839,6	23,3
Czechosłowacja	1926	19267,6	13467,6	5800,0	2680,0	3120,0	30,1
Polska	1927/28	3849,0	2556,0	1293,0	373,3	919,7	31,0
Niemcy	1926/27	17200,7	6561,4	10639,3	3696,8	6942,5 ³⁾	61,9
Szwajcarja	1927	1440,4	378,6	1061,8	561,8	500 ⁴⁾	73,7

Różnica w ustosunkowaniu wydatków państwa i samorządu w poszczególnych krajach jest bardzo znaczna. Największe znaczenie wydatki państwowe mają w krajach łańskich. Nawet wśród nich wyróżnia się wysokim odsetkiem wydatków państwowych Portugalja, w której na samorząd przypada tylko 12,9% wydatków państwa i samorządu. Wobec nieuwzględnienia w Hiszpanji wydatków prowincyj

Basków i Nawary należy przypuszczać, że rzeczywiste znaczenie wydatków Skarbu państwa jest nieco mniejsze i prawdopodobnie nawet mniejsze niż w Italji. W Portugalji, Italji i Hiszpanji samorząd ma więc stosunkowo niewielkie znaczenie, jego zakres działania jest względnie nieznaczący, w porównaniu z silnie rozwiniętą administracją państwową.

Stosunkowo lepiej dla samorządu kwestja przedstawia się w Czechosłowacji i Polsce, w których odsetki wydatków samorządu są dość do siebie zbliżone.

Jeżeli nawet zaliczymy część wydatków krajów Rzeszy Niemieckiej do wydatków państwowych, to i wówczas wydatki samorządu byłyby tu bardzo wysokie; jednakże wydatki, mające charakter wybitnie

*) Obacz „Prace przygotowawcze do międzynarodowego ujednostajnienia statystyki wydatków i dochodów państw, krajów i gmin“, Kwartalnik Statystyczny, 1930 r.

1) Bez prowincyj Basków i Nawary.

2) Rok 1925/26.

3) Łącznie z miastami Hanzy.

4) Liczba szacunkowa.

państwowy, jak wojsko i sprawy zagraniczne, wchodzić całkowicie do budżetu Rzeszy, możemy więc uważać wydatki krajów prawie zupełnie za wydatki samorządowe.

Jeszcze większe znaczenie samorząd, do którego zaliczyliśmy kantony i gminy, ma w Szwajcarii, w której wydatki samorządowe wynoszą większy odsetek, niż wydatki państwowe w Czechosłowacji i Polsce. W Szwajcarii tylko około $\frac{1}{4}$ wydatków przypada na wydatki federacji.

Ciekawe wnioski daje zestawienie odsetków w ogólnych wydatkach samorządu, wydatków przypadających na kraje, departamenty, powiaty, oraz na gminy:

W stosunku do ogółu wydatków samorządowych wynosiły wydatki:

Państwo	Kraje, województwa, powiaty	Gminy
Portugalia	4,4	95,6
Hiszpanja	22,1	77,9
Italja	16,5	83,5
Czechosłowacja	46,2	53,8
Polska	28,9	71,1
Niemcy	34,8	65,2
Szwajcarja	52,9	47,1

Największy odsetek przypada na gminy w krajach łańskich, przyczem ich kolejność jest prawie taka sama, jak w wielkości odsetka, przypadającego na wydatki państwa w ogólnej sumie wydatków państw i samorządów. Możemy więc powiedzieć, że im mniejsze jest znaczenie samorządu jako całości, tem większe jest znaczenie gminy, jako jednostki podstawowej. W państwach ze słabo rozwiniętym samorządem nadbudówkę samorządową w postaci samo-

rządu powiatowego, wojewódzkiego i t. p. zastępuje bezpośrednio państwo.

Bardzo charakterystycznym jest, że niezwłocznie po państwach łańskich według wielkości odsetka, przypadającego na gminy, wysuwa się Polska, co jest zupełnie zrozumiałem, gdy przypomnimy sobie względnie słaby rozwój w Polsce samorządu wyższego typu: brak samorządu powiatowego w Małopolsce i samorządu wojewódzkiego w całej Polsce, z wyjątkiem województw zachodnich i śląskiego. Polska, bardzo zbliżona do Czechosłowacji pod względem odsetka wydatków samorządowych do ogólnej sumy wydatków państwowych i samorządowych, różni się w tym względzie od Czechosłowacji, w której odsetek wydatków, przypadających na gminy jest znacznie niższy, niż w Polsce, a nawet niższy niż w Niemczech.

Względnie wysoki odsetek wydatków gmin w Niemczech może być wytłumaczony tem, że na samorząd wyższego stopnia, nawet przy względnie mniejszym odsetku, przypadają bardzo poważne kwoty, wskutek dużego udziału samorządu w ogólnej kwocie wydatków.

Najniższym jest odsetek, przypadający na gminy w Szwajcarii, których wydatki są niższe nawet niż kantonów. Możliwe, że ustosunkowanie to powstało jedynie wskutek niedostatecznego szacunku przez nas wydatków gmin.

W każdym razie możemy ogólnie powiedzieć, że im większe znaczenie ma samorząd w stosunku do państwa, tem większe jest znaczenie samorządu wyższego stopnia w stosunku do samorządu jako całości.

Dr. J. Piekałkiewicz.

Zadłużenie samorządów w woj. Kieleckiem

Według zebranych danych przez Główny Urząd Statystyczny zadłużenie pożyczkami krótkoterminowymi wynosi dla miast około 284 miliony, zaś dla powiatów około 72 miliony. Obliczenie to jest przybliżone, gdyż niektóre związki samorządowe nie odpowiedziały na rozesłaną ankietę.

Wogóle sporządzenie zestawienia statystycznego zadłużenia związków komunalnych pożyczkami krótkoterminowymi jest dosyć trudne, gdyż w nadsyłanych do Urzędów Wojewódzkich wykazach związki komunalne zazwyczaj nie wyszczególniają zadłużenia w niezapłaconych rachunkach, zaprotestowanych wekslach oraz zużytych sumach obcych na potrzeby własne i dopiero szczegółowe badanie przy rewizjach przeprowadzonych przez inspektorów wojewódzkich na miejscu, wykazuje faktyczny stan passywów danego związku. A jednak chcąc przeprowadzić kurację oddłużeniową poszczególnych samorządów musimy zebrać ściśle dane tak zadłużenia krótkoterminowego, jak i długoterminowego, obliczyć potrzebne fundusze na spłatę rat amortyzacyjnych oraz porównać narosłe z zadłużenia raty spłat pożyczek z dochodami budżetowymi każdego związku. Prace te powinny przeprowadzić Wydziały Samorządowe Urzędów Wojewódzkich, gdyż one jako organa nadzoru powoła-

ne są do opracowania planu sanacyjnej polityki gospodarczej poszczególnych związków. Aby jednak zorientować się w stanie zadłużenia i odpowiedzieć na pytanie, czy dany związek komunalny przy najdalej idących kompresjach budżetowych będzie w stanie własnymi siłami przeprowadzić oddłużenie, musimy zestawić sumę długów i porównać ją ze zwyczajnymi dochodami budżetowymi, a gdyby się okazało, że dochody samorządu nie wystarczą, będzie on zmuszony zwrócić się w tym wypadku o ratunek do Rządu.

I pomimo trudnych warunków gospodarczych, niektórym związkom komunalnym Państwo będzie musiało przyjść z pomocą, gdyż zachwianie gospodarki samorządowej danego miasta, czy sejmiku nie jest sprawą lokalną, ale również ważną dla Państwa, podobnie jak zachwianie pewnej agendy gospodarki państwowej, prowadzonej przez urzędy państwowe.

Słusznie bowiem w jednym ze swych artykułów zamieszczonych w „Samorządzie“, Prezes Związku Powiatów Dr. Jaroszyński, zwraca uwagę na niewłaściwe ustosunkowanie się niektórych czynników do samorządu, uważających go za rodzaj administracji państwowej drugiej klasy, bo sprawowanej nie przez urzędników państwowych, lecz obywateli z wyboru.

Treścią niniejszego artykułu jest rozważenie zadłużenia związków komunalnych na terenie Województwa Kieleckiego, jednego z największych co do liczby ludności oraz porównanie obciążenia długami z do-

chodami zwyczajnymi budżetowymi, preliminowanymi w roku 1931/32.

Jakże się przedstawia zadłużenie samorządów Województwa Kieleckiego?

Zadłużenie Pow. Zw. Kom. w pożyczkach krótkoterminowych i długoterminowych oraz sumach dochodów budżetowych zwyczajnych na r. 1931/32.

L. p.	P o w i a t	Zadłużenie krótkoterminowe w dniu 1. 4. 1931 r. w zł.	Zadłużenie krótkoterm. w dniu 1. 2. 1932 r. w zł.	Zadłużenie długoterminowe w dniu 1. 4. 1931 r. w zł.	Wysokość rat amortyzacyjnych rocznych pożyczk. dług. w zł.	Dochody zwyczajne za okres budżetowy 1931/32 r. w zł.	Stosunek %/0 spłaty długów do dochodów zwyczajnych
1	Będziński	224769	220000	2300878	90072	1564340	19 ⁰ / ₀
2	Częstochowski	447444	474700	1405603	136924	1516180	40 ⁰ / ₀
3	Ilżecki	75407	44228	246033	17265	867101	7 ⁰ / ₀
4	Jędrzejowski	193212	122056	442115	84639	887852	23 ⁰ / ₀
5	Kielecki	268765	196327	1621165	85984	1077014	26 ⁰ / ₀
6	Konecki	60000	29599	436454	14472	931875	4 ⁰ / ₀
7	Kozienicki	53144	50599	1160524	46412	897748	10 ⁰ / ₀
8	Miechowski	28016	—	1619842	267095	1087000	24 ⁰ / ₀
9	Olkuski	303750	328188	1639200	218877	981968	55 ⁰ / ₀
10	Opatowski	296998	157578	698964	71749	1337330	19 ⁰ / ₀
11	Opoczyński	70916	72924	7821	1621	647383	11 ⁰ / ₀
12	Pińczowski	537063	647486	149942	7408	703197	93 ⁰ / ₀
13	Radomski	57866	58874	812975	63061	877266	14 ⁰ / ₀
14	Sandomierski	83242	31000	1118476	293270	1151122	28 ⁰ / ₀
15	Stopnicki	16399	95338	225845	19902	817546	13 ⁰ / ₀
16	Włoszczowski	147291	116087	115516	24572	739690	19 ⁰ / ₀
17	Zawierciański	28000	88800	445189	77940	1166649	14 ⁰ / ₀
			2733784	14446543	1521274	17249265	

Z powyższego zestawienia widzimy, że o ile przyjmujemy za zasadę, możliwość spłaty długów t. j. pożyczek krótkoterminowych i rat amortyzacyjnych pożyczek długoterminowych przez przeznaczenie na oddłużenie 25% dochodów zwyczajnych budżetu, to większość Pow. Zw. Kom. bez uciekania się do pomocy z zewnątrz będzie w stanie przy znacznej kompresji wydatków, zobowiązania swe regulować i tylko Sejmiki w powiatach częstochowskim, kieleckim, olkuskim, pińczowskim i sandomierskim, a zwłaszcza w częstochowskim, olkuskim i pińczowskim będą zmuszone zwrócić się o pomoc do Rządu.

O ile chodzi o zadłużenie w pożyczkach długo i krótkoterminowych miast niewydziałonych i gmin wiejskich Województwa Kieleckiego, to zadłużenie to na ogół nie jest wielkie i przy celowej gospodarce i realizacji budżetów, wymienione związki komunalne w większości wypadków mogą swymi siłami przeprowadzić oddłużenie.

Stan zadłużenia gmin wiejskich pożyczkami długoterminowymi oraz miast pożyczkami długo i krótkoterminowymi obrazuje niżej umieszczone zestawienie:

L. p.	P o w i a t	Ilość miast niewydziałonych	Zadłużenie miast pożyczkami krótkoterm. na d. 1. 2. 32	Zadłużenie miast pożyczkami długoterm. na d. 1. 4. 31	Wysokość rat rocznych amort. pożyczk. długoterm. w miastach	Zadłużenie gm. wiejskich pożyczkami długoterm. na dzień 1. 4. 1931	Wysokość rat amortyz. rocz. pożyczk. długoterm. w gm. wiejsk.
1	Będziński	1	120132	29000	4000	256295	11479
2	Częstochowski	2	—	63157	2000	122909	7765
3	Ilżecki	2	—	79471	5197	—	—
4	Jędrzejowski	1	89483	12000	3000	22667	2999
5	Kielecki	1	—	—	—	9333	667
6	Konecki	4	41020	449810	38711	34333	2335
7	Kozienicki	2	183948	584847	45904	—	—
8	Miechowski	3	47670	273419	12350	96274	13953
9	Olkuski	1	711866	664211	39485	—	—
10	Opatowski	1	106211	103092	5189	33887	2808
11	Opoczyński	1	54220	—	—	19756	6328
12	Pińczowski	3	64158	64333	4333	92600	5867
13	Radomski	2	—	—	—	17212	1000
14	Sandomierski	3	85245	191670	18425	113327	8908
15	Stopnicki	2	45056	175674	13482	—	—
16	Włoszczowski	2	27017	15451	1897	9333	667
17	Zawierciański	—	—	—	—	274711	49897
			1574020	2707135		1100638	

Z powyższego zestawienia widzimy, że zadłużenie w długoterminowych pożyczkach gmin wiejskich jest nieznaczne i raty amortyzacyjne z łatwością mogą być spłacane. Gorzej się jednak przedstawia sprawa zadłużenia gmin wiejskich w sumach obcych, których znaczna ilość gmin zużyła na własne potrzeby. O ile chodzi o zadłużenie miast niewydziałonych, to pod tym względem stan nie przedstawia się katastrofalnie i jak widać z zestawienia, to tylko miasto Olkusz zobowiązań swych, a zwłaszcza krótkoterminowych bez pomocy z zewnątrz nie będzie w stanie uregulować.

Natomiast sprawa oddłużenia miast wydzielonych przedstawia się w świetle nadesłanych danych przez zarządy miast znacznie gorzej. Z poniżej umieszczonego zestawienia dojdziemy do wniosku, przyjmując za zasadę, że 25% dochodów zwyczajnych budżetu winno służyć na pokrycie zobowiązań krótkoterminowych i spłatę rat amortyzacyjnych pożyczek długoterminowych, tylko 4 miasta potrafią pokryć swe zobowiązania swymi siłami, zaś pozostałe 4 muszą się uciekać do pomocy Skarbu Państwa, co zresztą już i obecnie się praktykuje.

L. p.	M I A S T O	Stan zadłużenia w poz. krótkoterm. w d. 1. 4. 31	Stan zadłużenia w poz. krótkoterm. w d. 1. 2. 32	Zadłużenie w pożyczk. długotermin. w d. 1. 4. 31	Wysokość rocznych rat amortyzacyjnych poz. długot.	Dochody przewidziane budżetem na 1931/32 r.	Stosunek %/0 spłat. poz. długo i krót. term. do dochodów zw.	Zaległe raty pożyczek długoterminowych
1	Będzin	437424	272957	2717269	229126	1972690	25% ₀	9902
2	Częstochowa	330200	78008	34657554	1293705	4649013	29% ₀	
3	Dąbrowa Górnicza	89147	77895	3140570	244949	1557375	20% ₀	
4	Kielce	153932	136408	4912620	777372	2217550	90% ₀	1296950
5	Ostrowiec	175932	129416	365496	44561	753407	23% ₀	
6	Radom	516232	508319	31937671	1187500	2845113	164% ₀	2372550
7	Sosnowiec	103448	11276	15214873	1145110	3895038	142% ₀	4398526
8	Zawiercie	119246	59560	1637336	105810	1390788	12% ₀	
		1925561	1271839	94583392	5046136			8528394

Mylibyśmy się jednak sądząc, iż przytoczone w niniejszym artykule dane zwłaszcza o ile chodzi o miasta wydzielone są wiernym odbiciem rzeczywistości. Do statystyki zadłużenia przedkładanej częstokroć przez związki komunalne możemy zastosować wyrażenie b. premjera Bartla o „rzeczywistości urojonej“.

Przedkładając bowiem swe zestawienia dotyczące zadłużenia, związki komunalne nie przedkładają z zasady zobowiązań wynikłych z zadłużenia w nieuregulowanych rachunkach i kosztach płacy robotników oraz w sumach obcych zużytych na potrzeby własne, które to pozycje, a zwłaszcza w miastach wydzielonych przedstawiają miljonowe sumy.

Reasumując powyższe widzimy, że zadłużenie związków komunalnych Województwa Kieleckiego, nie uwzględniając zadłużenia w niezapłaconych rachunkach i zużytych na potrzeby własne sumach obcych wynosi:

	długi długoterm.	krótkoterm.
Pow. Zw. Kom.	14.446.543 zł.	2.733.784 zł.
Miasta niewydziałone	2.707.135 „	1.574.020 „

Gminy wiejskie	1.100.638 zł.	— zł.
Miasta wydzielone	103.111.786 „	1.271.839 „
razem:	121.366.102 zł.	5.579.643 zł.

Przy zestawieniu brano pod uwagę stan zadłużenia długoterminowego na dzień 1 kwietnia 1931 r. Stan ten jednak w chwili obecnej nie ulegnie większym odchyleniom, gdyż w stosunku do zadłużenia długoterminowego, raty amortyzacyjne dla miast wydzielonych, a więc zadłużonych najwięcej wynoszą tylko 5.046.136 zł. rocznie.

Z powyższego widzimy, że akcja ratunkowa w stosunku do niektórych związków komunalnych Województwa Kieleckiego jest sprawą pilną i powinna być przez władze nadzorcze rozpatrzona celem obmyślenia środków ratunku, gdyż nie można przecież ze względu na interes publiczny dopuścić do zupełnego załamania się gospodarki samorządowej, co grozi niektórym związkom komunalnym.

St. Gliszczyński.

O ubezpieczeniach gradowych

Ciekawe i aktualne zagadnie zostało poruszone¹⁾ przez pana St. Ostrowskiego — mianowicie: ubezpieczenia gradowe. Istotnie temat wielce na czasie: grad tnie i młóci w tym roku szczególnie dotkliwie we wszystkich zakątkach Rzeczypospolitej, a wszyscy obywatele - rolnicy tej Rzeczypospolitej drżą w ciągłej obawie katastrofy... i nie ubezpieczają się od gradu! Oczywiście, po klęsce gradowej poszkodowani oblegają wszystkie kasy pożyczkowo - oszczędnościowe oraz starostwa z prośbami i podaniami o pożyczki, o zapomogi, o ziarno siewne, o umorzenie i rozłożenie na raty podatków... Długi szereg lat miejscowość nawiedzona przez klęskę gradową jest kulą u nogi jakiegokolwiek pracy w powiecie. Nic też dziwnego, że zagadnieniem tem zaczynają interesować się nie tylko ubezpieczeniowcy.

Słaby rozwój ubezpieczeń w Polsce, zwłaszcza w środowisku rolniczym, a tylko o tem środowisku będę pisał, powodowany jest, oczywiście, niedocenianiem dobrodziejstwa ubezpieczeń przez masy, oraz ich zubożeniem. Jednakże główną przeszkodą rozwojową są nadmiernie wysokie taryfy ubezpieczeniowe we wszystkich działach ubezpieczeń, gdzie umowy są zawierane indywidualnie. Ubezpieczenia drobne, jakimi w przeważnej części są ubezpieczenia rolne, są związane z wysokimi kosztami obsługi. Dojazd do przedmiotu ubezpieczenia małego czy dużego, kosztuje jednakowo. Koszt oszacowania małego ryzyka wynosi stosunkowo więcej niż dużego, w czynnościach biurowych również decyduje nie wysokość sum ubezpieczeniowych, lecz liczba ryzyk. Wszystko w sumie składa się na to, że drobny posiadacz ubezpieczając się płaci stosunkowo więcej od dużego na koszty ubezpieczenia niż samo ubezpieczenie.

Poprawić sytuację do pewnego stopnia może zwiększona liczba ubezpieczeń (gdyż w większej masie ubezpieczeń koszty obsługi będą małe) oraz częste ubezpieczanie się i tych, których przedmiot ubezpieczenia w mniejszym stopniu jest narażony na zniszczenie. A komuż się chce być tym kozłem ofiarnym, który wydatkiem niewspółmiernie wysokim do do osiągnięcia korzyści ma wpływać na (ewentualne problematyczne) obniżenie taryf ubezpieczeniowych.

Tak jest właśnie z ubezpieczeniami gradowymi. Ubezpieczonych wogóle nie jest dużo, a z tych większość znajduje się w pasach gradowych. Przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe siłą rzeczy ponoszą w tym działach ubezpieczeń corocznie dotkliwe straty, mimo, że taryfy są wprost prohibicyjne. W każdym bądź razie był taki moment, kiedy Rada PZUW. zastanawiała się, czy ze względu na ustawiczne straty, nie zlikwidować zupełnie działu gradowego prowadzonego na zasadach ubezpieczeń dobrowolnych? Zważyć przytem należy, że straty ponoszone na ubezpie-

zeniach gradowych PZUW. były o wiele mniejsze niż w innych ubezpieczalniach. Ostatnie podniesienie taryf nieco polepszyło wyniki zakładów ubezpieczeniowych w tym stratodajnym dziale, a przynajmniej w tym stopniu, że nie ponoszą one zbyt dotkliwych strat. Ale podniesienie taryf ujemnie wpłynęło na liczbę ubezpieczających się — zmniejszyła się ona znacznie. A o cóż w tej sprawie chodzi — czy o zyskową działalność ubezpieczeń, czy też o możliwe wyrównanie katastrofalnych strat gradowych jaknajszerszej masie poszkodowanych?

O większem rozpowszechnieniu ubezpieczeń gradowych można myśleć-li tylko w związku z silnym obniżeniem taryf. Ale w naszych warunkach samo obniżenie taryf z dostosowaniem ich wysokości do poziomu odpowiadającego do dochodowości produkcji rolnej choćby w przybliżeniu, sprawy nie rozwiąże z dwu względów: a) małego obznajomienia ludności z dobrodziejstwami ubezpieczeń, w wyniku czego będziemy mieli zbyt małą ilość ubezpieczeń, która nie da podstawy istnienia dla ubezpieczalni; b) przy niskich taryfach ubezpieczalnie, działające dla zysku, będą unikały ryzyk gorszych, mniej popłatnych. Tem samem nie będzie osiągnięty cel, dla którego obniżono taryfy dla upowszechnienia ubezpieczeń.

Jedynem wyjściem z sytuacji jest wprowadzenie przymusu ubezpieczania plonów od gradobicia we wszystkich gospodarstwach o określonym obszarze posiadanych gruntów a na większem terytorjum, powiedzmy — województwa.

Jak dalece na obniżenie taryf ubezpieczeniowych wpływa wprowadzenie przymusu ubezpieczania może służyć przykład t. zw. ubezpieczeń sejmikowych, t. j. przymusowych ubezpieczeń plonów i ruchomości rolnych od ognia, istniejący w poszczególnych powiatach. Składka ubezpieczeniowa w gospodarstwie dwu hektarowem przy ubezpieczeniu indywidualnem (od 1000 zł.) wynosi od 12 zł. 85 gr. do 16 zł., gdy natomiast w przymusie 6 zł. Przy większem obszarze np. 10 ha od sumy ubezpieczenia 3000 zł. (właściwie 2930) składka przy indywidualnem ubezpieczeniu wynosi od 37 zł. 67 gr. do 46 zł. 83 gr., a w przymusie 17 zł. 58 gr. W zacytowanych przykładach opuściłem pozycję odnoszącą się do przedmiotów ubezpieczonych, znajdujących się w budynkach murowanych i krytych dachówka, jako typ dość rzadko spotykający się; taryfa będzie tu prawie dwukrotnie niższą, tak przy indywidualnem jak i przymusowem ubezpieczeniu.

A więc wprowadzenie przymusu umożliwiło prawie trzykrotne obniżenie składek w ubezpieczeniu krescencji, martwego i żywego inwentarza. Również tylko na drodze wprowadzenia przymusu możliwym jest obniżenie w zakresie składek ubezpieczeń plonów od gradobicia do poziomu znośnego.

1) „Samorząd“ Nr. 34.

Sprawy bieżące

URZĘDY ROZJEMCZE DO SPRAW KREDYTOWYCH MAŁEJ WŁASNOŚCI ROLNEJ.

Dotychczasowe przepisy, w szczególności w ostatnich czasach wydane, a zmierzające do usanowania niezmiernie ciężkich warunków w rolnictwie — przyniosły w zaledwie małej mierze ulgi gospodarstwom rolnym, bowiem nie została uregulowana sprawa zadłużenia rolnictwa, w szczególności drobnego, u osób prywatnych.

Według posiadanych przez zainteresowane organizacje rolnicze przybliżonych danych statystycznych — zadłużenie to jest stosunkowo bardzo duże i wzrasta nadal w tempie ogromnie przyspieszonym ze względu na pobieraną zbyt wygórowaną spekulacyjną stopę procentową.

Celem uporządkowania stosunków kredytowych w tym zakresie — został przygotowany dekret Prezydenta Rzplitej „o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej“. Będzie on miał zastosowanie do gospodarstw rolnych o obszarze poniżej 50 hektarów.

Dekret ten po uchwaleniu go przez Radę Ministrów został skierowany do podpisu Pana Prezydenta Rzplitej i w najbliższych dniach ma się ukazać w Dzienniku Ustaw R. P.

Wzmiankowane urzędy rozjemcze mają być tworzone przy powiatowych związkach komunalnych i każdy z nich ma obejmować swym zakresem działania cały obszar danego powiatu, przy czem koszty połączone z utworzeniem i utrzymaniem urzędu rozjemczego ponosić będzie dany powiatowy związek komunalny (niezbędne wydatki rzeczowe, djety członków urzędu rozjemczego i t. p.).

Przewodniczącego urzędu rozjemczego oraz pozostałych członków tego urzędu mianuje i odwołuje prezes właściwego sądu okręgowego na wniosek Wydziału Powiatowego. Wydział Powiatowy powinien w tej mierze wysłuchać opinii określonych w dekreście instytucji i organizacji.

Urząd rozjemczy będzie rozstrzygać sprawy na wniosek jednej strony lub obu stron.

Ważnym postanowieniem jest przepis, ustalający, iż urząd rozjemczy może dopuścić i przeprowadzić dowody nawet niepowołane przez strony i nie jest w tym względzie związany żadnymi ustawowemi zasadami dowodowemi, lecz może orzekać według swego przekonania, polegającego na swobodnej ocenie wszelkich okoliczności. W szczególności może, jeżeli spisano dokument umowny, wziąć pod uwagę ustne przyrzeczenie, dane przed, przy lub po sporządzeniu dokumentu, chociażby nie były zgodne z dokumentem.

Urząd rozjemczy władny będzie ustalać terminy płatności już płatnych należności — na okres nie przekraczający jednak 3-ech lat, określając jednocześnie kcrzyści majątkowe (procenty i t. p.), które wierzyciel może pobierać od dłużnika według stopy procentowej, jaką określać będzie w tym celu w dro-

dze rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości. Do chwili wydania tego rodzaju rozporządzenia — urzędy rozjemcze będą uprawnione do zmniejszania nadmiernych procentów do wysokości prawnej stopy procentowej (nie wyżej 15%), z wyjątkiem jedynie należności już zasądzonych wyrokiem prawomocnym.

Od orzeczeń urzędów rozjemczych służyć będzie stronom prawo odwołania się w ciągu dni 14 do właściwego sądu grodzkiego. Prawomocne orzeczenia urzędów rozjemczych będą posiadały moc na równi z wyrokiem sądowym.

Na podstawie omawianego dekretu — strona interesowana ponosić będzie koszty postępowania oraz specjalne opłaty na rzecz odnośnego powiatowego związku komunalnego. Wysokość tych opłat określać ma reprezentacja danego powiatowego związku komunalnego, jednakże z zastrzeżeniem, że nie mogą one być wyższe od właściwych opłat sądowych. Statut poboru tych opłat podlegać będzie zatwierdzeniu właściwej dla danego związku komunalnego władzy nadzorczej.

Jak z powyższego wynika na pokrycie kosztów powiatowych związków komunalnych, o których wyżej wspomniano — będą przeznaczone dochody z tego właśnie źródła.

Omawiane rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o urzędach rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej — nie będzie miało zastosowania do wierzytelności, m. i., związków komunalnych, instytucji i przedsiębiorstw komunalnych oraz do wierzytelności wszelkich komunalnych instytucji finansowych (banki, komunalne kasy oszczędności, gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe i t. p.).

REGULAMIN WYBORCZY DO RAD GMINNYCH W GMINACH WIEJSKICH — WYJAŚNIENIE.

Na skutek zapytań P.P. Wojewodów, czy odwołania od orzeczeń starostów powiatowych w sprawie ważności wyborów do rad gminnych w gminach wiejskich b. Królestwa Kongresowego winny być podpisywane przez grupę conajmniej 100 wyborców, czy też przez kogokolwiek z protestujących, niezadowolonego z orzeczenia starosty. Min. Spr. Wewn. pismem okólnym Nr. SS. 70/4/ wyjaśniło co następuje:

W myśl § 17 rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 25.5.27 o regulaminie wyborczym do Rad gminnych w gminach miejskich (Monitor Polski Nr. 124 z 1927 r.) wyborcy mają prawo wnieść protest przeciwko przeprowadzonym wyborom; protest ten musi być podpisany conajmniej przez 100 wyborców. W razie złożenia protestu o ważności wyborów orzeka starosta powiatowy.

Wspomniane rozporządzenie nie zawiera postanowień, określających komu przysługuje prawo wniesienia odwołania od orzeczeń starosty powiatowego, jak zresztą wogóle nie normuje sprawy możliwości składania odwołań od tych orzeczeń.

Z powyższych względów możność składania odwołań opiera się obecnie na postanowieniach rozp. Prez. R. P. z dn. 22.3.28 o postępowaniu administracyjnym (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 341) i winna być rozpatrywana z punktu widzenia tych postanowień.

Na podstawie art. 82 rozp. o post. adm. od decyzji głównej, wydanej w I instancji służy stronie odwołanie, w myśl zaś art. 9 p. 2, stroną jest osoba zainteresowana, która uczestniczy w sprawie na podstawie roszczenia prawnego lub prawnie chronionego interesu.

Z powyższych postanowień rozp. o postępow. adm. oraz z postanowień rozp. Min. Spr. Wewn. o regulaminie wyborczym wypływa, iż stroną w tym wypadku jest grupa conajmniej 100 wyborców (gdyż ona tylko ma prawo uczestniczenia w sprawie), a nie każdy poszczególny wyborca, który jest jedynie osobą interesowaną.

Z wywodów tych wynika, iż odwołanie od orzeczeń starosty powiatowego w sprawie ważności wyborów do rad gminnych gmin miejskich może składać zasadniczo tylko grupa conajmniej 100 wyborców.

Na podstawie jednak art. 11 i nast. rozp. Prez. R. P. z 22.3.28 o postępow. adm. grupa 100 wyborców może do zastąpienia siebie upoważnić pełnomocnika i w tym wypadku odwołanie może być złożone przez upoważnionego pełnomocnika.

Kwestją czy odwołanie od orzeczenia starosty powiatowego jak również pełnomocnictwo musi być podpisane przez tych samych 100 wyborców, którzy podpisali protest, czy też może ono być podpisane przez innych wyborców — zdaniem Min. Spr. Wewn. należałoby rozstrzygnąć w tym kierunku, iż odwołanie i pełnomocnictwo mogą być podpisane przez każdego 100 wyborców danej gminy bez względu na to, kto podpisywał protest.

Pogląd ten Min. Spr. Wewn. wywodzi w sposób następujący: sprawa ważności wyborów należy do interesu wszystkich posiadających czynne prawo wyborcze mieszkańców danej gminy, złożony więc protest względnie odwołanie oraz ich rozstrzygnięcie wkracza w sprawę interesu ogółu wyborców; grupa 100 wyborców, składająca protest względnie odwołanie występuje tu niejako w zastępstwie ogółu wyborców i w ich a nie swoim własnym interesie; z tych też względów przy podpisie protestu, czy też odwołania, a tem samem i pełnomocnictwa, nie rozchodzi się o osoby podpisujące, a tylko o liczbę osób i ich czynne prawo wyborcze. Za stronę uprawnioną do wniesienia odwołania w myśl art. 82 rozp. Prez. R. P. o postępow. adm. należy w tym wypadku uznać grupę płynną, ograniczoną jedynie liczbą 100 osób, posiadających czynne prawo wyborcze w danej gminie.

W końcu Min. Spr. Wewn. wyjaśnia, iż orzeczenia starostów powiatowych, jak również decyzje władz II inst. w sprawach odwołań od tych orzeczeń winne być doreczone na piśmie wszystkim podpisanym na proteście względnie odwołaniu wyborców, a to zgodnie z postanowieniem art. 80 p. 2 rozp. Prez. R. P. o postępow. adm. — W razie zaś upoważnienia przez stronę pełnomocnika wystarczy doręczyć orzeczenie względnie decyzję pełnomocnikowi.

CZY 10% OBNIŻKA UPOSAŻEŃ MA ZASTOSOWANIE DO PRACOWNIKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI?

Na skutek zapytania jednego z województw Min. Spr. Wewn. pismem Nr. SS. 83/20/3 wyjaśniło, iż 10% obniżka uposażeń niema automatycznego zastosowania do pracowników komunalnych kas oszczędności, gdyż kasy te posiadają odrębną osobowość prawną a pracownicy nie podpadają pod postanowienia rozp. Prez. R. P. z dn. 30.XII.24 ani ustawy z dn. 15.3.32. Wysokość poborów pracowników Kom. Kas Oszczędności zależy od umowy pracownika z odpowiednim organem Kasy, zmiana zaś warunków umowy może nastąpić na zasadach prawa cywilnego przy zastosowaniu postanowień rozp. Prez. R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323) oraz fizycznych (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 324).

CZY BURMISTRZ WZGLĘDNIE PREZYDENT MIASTA MOŻE OTRZYMYWAĆ DODATEK REPREZENTACYJNY W CZASIE ZAWIESZENIA GO W URZĘDOWANIU?

Min. Spr. Wewn. w piśmie z dn. 18 lipca 1932 r. stanęło na stanowisku, iż dodatek reprezentacyjny dla prezydentów miast i burmistrzów, przewidziany w art. 7 rozp. Prez. R. P. z dn. 30.XII.24 (Dz. Ust. Nr. 118 poz. 1073) w czasie zawieszenia w urzędowaniu wypłacany być nie może, gdyż zgodnie z brzmieniem § 8 rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 28.3.1925 r.) Dz. Ust. Nr. 32 poz. 231) dodatek ten ściśle jest związany z wykonywaniem funkcji prezydenta względnie burmistrza, art. zaś 53 ustęp. 2 rozp. Prez. R. P. z dn. 24.II.28 o odpowiedzialności dyscyplinarnej (Dz. Ust. Nr. 24 poz. 206) postanawia, iż „przy obliczaniu połowy uposażenia służbowego“ (w czasie zawieszenia) „nie należy uwzględniać kwot przeznaczonych specjalnie na wydatki służbowe“. Ponieważ wydatki na reprezentację są wydatkami związanymi z wykonywaniem służby, przeto dodatek reprezentacyjny nie może być wypłacany w czasie zawieszenia w urzędowaniu.

WYNAGRODZENIA DODATKOWE PRACOWNIKÓW KOMUNALNYCH.

Na zapytanie jednego z województw Min. Spr. Wewn. pismem z dn. 22.7.32 Nr. SS. 83/13/4 wyjaśniło, iż postanowienia § 1 rozp. Prez. R. P. z dn. 30. XII.24 w brzmieniu ustawy z dn. 15.3.32 (Dz. Ust. Nr. 33, poz. 345) nie stoją na przeszkodzie wypłaceniu pracownikom miejskim, podlegającym wymienionym przepisom z funduszków miejskich osobnych wynagrodzeń za pełnienie przez tych pracowników odrębnych funkcji, nie należących do zakresu ich czynności urzędowych.

Kwestję powyższą należy rozpatrywać z punktu widzenia zajęć ubocznych, z uwzględnieniem w szczególności zagadnienia, czy dana konkretna funkcja nie może być włączona do normalnych obowiązków służbowych jednego z pracowników miejskich, bez osobnego wynagrodzenia oraz czy pełnienie tej funkcji nie stoi w sprzeczności z normalnymi obowiązkami służbowymi.

DJETY DLA CZŁONKÓW ZARZĄDU I PRACOWNIKÓW KOMUNALNYCH.

Na skutek zapytania jednego z wojewodów Min. Spr. Wewn. pismem Nr. SS. 83/12/1 wyjaśniło na podstawie § 14 rozp. z dn. 28.3.1925 (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 231) co następuje:

Sprawa djet i kosztów podróży zależy od tego, czy dany pracownik komunalny podpada pod postanowienia rozp. Prez. R. P. z dn. 30.XII.24, czy też nie.

Członkowie zarządu oraz wszyscy ci pracownicy komunalni, którzy podpadają pod postanowienia rozp. Prez. R. P. winni być zaszeregowani pod względem poborów do odnośnych grup uposażenia (§ 23 rozp.). Z tych względów § 17 rozp. nie może budzić żadnych wątpliwości.

Ci pracownicy, których postanowienia rozp. Prez. R. P. nie dotyczą (§ 3 ustęp przedostatni) i których uposażenie umowne określone jest ryczałtowo, — otrzymują djety o tyle, o ile zawarte z nimi umowy względnie późniejszym ich uzupełnieniem to przewidyją i w tej wysokości, jaka została określona umowa.

Wyjątkiem od tych ogólnych zasad są członkowie zarządu, którzy pobierają uposażenie w pewnej stałej kwocie pieniężnej lub w stałym stosunku procentowym do pełnego uposażenia burmistrzów (prezyd., nacz. gmin). Tym członkom zarządu należy obliczać djety i kosza podróży w/g tej grupy uposażenia, która najbardziej jest zbliżona do przyznanej kwoty pieniężnej lub procentowo obliczonej:

Członkowie zarządu, którzy pobierają jedynie odszkodowanie, otrzymują djety przywiązane do tej grupy uposażeniowej, która przysługiwałaby im, gdyby praca ich miała charakter pracy stałej i stanowiła ich główne zajęcie.

Wszystkie inne odchylenia od powyżej wymienionych ogólnych zasad, należy uznać za sprzeczne z postanowieniami rozp. Prez. R. P. z dn. 30.XII.24 r.

O ile więc umowa służbowa z pracownikiem komunalnym określa uposażenie w karcie ryczałtowej (co dopuszczalne jest jedynie w odniesieniu do tych pracowników komunalnych, którzy nie podpadają pod postanowienia rozp. Prez. R. P. z dn. 30.XII.24) i nie określa wysokości djet, — należy umowę taką uzupełnić za zgodą obustronną.

emigrantów na duże straty materialne przez udzielanie fałszywych informacji i pobieranie nadmiernej opłat za pośrednictwo. Min. Spr. Wewn. uznając słuszność motywów Syndykatu Emigracyjnego oraz celowość powołania do życia instytucji korespondentów prowincjonalnych, gminnych i powiatowych okólnikiem Nr. 91 z dnia 28 czerwca 1932 r. zwróciło się do P.P. Wojewodów o zajęcie się tą sprawą i wydanie odpowiednich zarządzeń umożliwiających Syndykatom Emigracyjnemu zorganizowania sieci korespondentów z pośród pracowników samorządowych w gminach wiejskich, miastach i powiatowych związkach komunalnych. — Min. Spr. Wewn. stanęło na stanowisku, iż korespondenci żadnych opłat od emigrantów pobieraćby nie mogli, natomiast za swoje czynności byłiby wynagradzani przez Syndykat Emigracyjny w zależności od ilości załatwionych spraw (np. korespondent gminny po 15 zł., korespondent zaś powiatowy po 10 zł. od załatwienia całokształtu spraw związanych z wyjazdem jednego emigranta). Zgodnie z wymienionym okólnikiem Min. Spr. Wewn., techniczną stronę zorganizowania i uruchomienia instytucji korespondentów mają ustalić P.P. Wojewodowie w drodze bezpośredniego porozumienia się z Syndykatem Emigracyjnym.

ZJAZD ZWIĄZKU STRAŻY POŻARNYCH.

W dniach 14 i 15 sierpnia r. b. odbył się w Warszawie 5-ty ogólnopolski zjazd walny delegatów głównego Związku straży pożarnych R. P., połączony z popisami i pokazami z zakresu obrony przeciwpożarowej.

Uroczystości zjazdowe rozpoczęły się połową Mszą św., odprawioną w niedzielę o godz. 9-ej przez kapelana okręgu warszawskiego ks. Małka na polu wyścigowym, poczem nastąpiła defilada. Oddziały strażackie w liczbie 362 oficerów oraz 2645 strażaków i 6 drużyn samarytańskich żeńskich przedefilowały przed władzami Związku przy dźwiękach orkiestry strażackiej ze Skierniewic.

Przybyłego na zjazd p. Prezydenta powitano hymnem narodowym.

Zagaił obrady i przewodniczył zjazdowi prezes Głównego Zarządu Wojewoda St. Twardo, który w imieniu zarządu powitał wszystkich obecnych. W prezydium zasiadli: płk. Paweł Ponderoux, komendant straży pożarnej Paryża, prezes międzynarodowej federacji strażackiej, a jednocześnie oficjalny delegat na zjazd rządu francuskiego, dr. Rudolf Ludwig, prezes krajowego Związku straży pożarnych na Morawach i wiceprezes czechosłowackiego związku straży pożarnych, dr. Cichy, prezes Związku polskich straży pożarnych w Czechosłowacji oraz prezes inż. St. Arczyński, prezes Wojciech Gołuchowski (Lwów), prezes Emil Balcer (Łowicz), wicewojewoda Franciszek Godlewski (Nowogródek), dyr. Wład. Strzelecki (Warszawa), mec. Jan Mudner (Katowice), prezes Al. Niedbalski (Siedlce).

W imieniu rządu przemawiał min. Pieracki. Następnie wygłosili przemówienia płk. Ponderoux, p. Rudolf Ludwig, oraz p. Cichy.

Na zakończenie części oficjalnej p. Prezydentowi został wręczony przez prezesa straży ostrowiec-

UTWORZENIE INSTYTUCJI KORESPODENTÓW GMINNYCH I POWIATOWYCH SYNDYKATU EMIGRACYJNEGO.

Syndykat Emigracyjny wystąpił do Min. Spr. Wewn. z inicjatywą utworzenia instytucji korespondentów gminnych i powiatowych.

Zadaniem korespondentów byłoby udzielanie kandydatom na emigrantów informacji oraz pomocy w załatwianiu spraw związanych z emigracją. Potrzebę powołania do życia wymienionej wyżej instytucji korespondentów, Syndykat Emigracyjny uzasadnia niemożnością ze względów finansowych stworzenia tak gęstej sieci placówek prowincjonalnych, by dać opiekę wszystkim kandydatom na emigrantów. Ten stan rzeczy umożliwiłby nielegalnym agentom emigracyjnym uprawiania procederu w sposób narażający

kiej p. Strycharzewskiego model ręcznej sikawki, wykonany przez członków straży w Ostrowite.

Tegoż dnia w godz. 15 — 18 obradowały trzy komisje zjazdowe: finansowa, techniczno - wyszkoleniowa i organizacyjna, a o godz. 18-ej zebrało się powtórnie plenum, na którym wysłuchano trzech referatów.

Dr. Wielgus z Krakowa wygłosił referat o „środkach materialnych naszych straży“.

Prelegent stwierdził na podstawie istniejącej statystyki, że na terenie b. Kongresówki, Małopolski i Kresów Wsch. w ciągu ostatnich 7 lat było 87 i pół tysięcy pożarów. Powsz. Zakład Ubez. Wzaj. stwierdził, że poszkodowanym wypłacono 222 milionów zł. odszkodowania. Ponieważ nie wszystkie budynki, które spłonęły były ubezpieczone, przyjęć należy, że w tym czasie szkody pożarowe wyniosły przeszło 300 milionów.

Ilość pożarów stale wzrasta, w ostatnich czasach — zatrważająco. W 1928 r. było 10 tys. pożarów, w 1929 r. 14 tys. pożarów, w 1930 r. 16 tys., a w r. ub. 20 tys. pożarów, czyli ilość ich wzrosła w ciągu 4 lat o 100 proc.

Wymaga to wzmocnienia akcji przeciwpożarowej. Zjazd apeluje, by wzmogły subwencje na ten cel samorządy terytorjalne oraz prywatne tow. ubezpieczeniowe.

W następnym referacie p. Przypalkowski omówił zagadnienie kominiarstwa, domagając się w konkluzji nowelizacji rozp. Prezydenta Rzplitej i rozp. min. przem. i handlu w sprawie cechów kominiar-

skich w tym kierunku, by przemysł kominiarski wykonywany był przez straże pożarne.

Ostatni referat wygłosił inż. Kosewski o pracach wydz. technicznego Głównego Związku straży pożarnych.

W tym samym czasie od godz. 15-ej do zmroku odbywały się zawody strażackie, ze względów oszczędnościowych wyłącznie dla straży woj. warszawskiego.

Ogółem uczestniczyło 37 straży w składzie 1 oficer i 16 strażaków każda. Drużyny podzielono na 4 grupy, zależnie od terenu, z jakiego pochodziły. Osobno więc współzawodniczyły straże wiejskie, miasteczkowe i miejskie.

W grupie straży wiejskich startowało 14 straży. Wyróżniły się wśród nich straże z Leśniewic pow. gostyński, Drażdżewa pow. makowski, Starej Miłosny pow. warszawski, a przedewszystkiem Mała Wieś pow. płocki, która spisała się nadzwyczajnie specjalnie w ćwiczeniach alarmowych.

W grupie miasteczkowej wyróżniły się straże Brwinów i Piaseczno.

W drugim dniu w dalszym ciągu obradowały komisje zjazdowe oraz odbywały się zawody strażackie grupy II, zawody jednostkowe, strzeleckie i lekkoatletyczne. O godz. 11-ej nastąpiło złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza. W godz. 14 — 17 odbyły się popisy i pokazy w zakresie obrony przeciwpożarowej, wychowania fizycznego, samarytańskiego, obrony przeciwgazowej oraz popis orkiestr i zawody marszowe.

Z POWIATU SUWAŁSKIEGO.

Sejmik Powiatowy od samego powstania swego w roku 1920-ym kładł główny nacisk na popieranie rolnictwa, przeznaczając znaczne sumy, dochodzące do 30% budżetu na cele, związane z rozwojem rolnictwa. Nad rozwojem oświaty rolniczej czuwa 3-ch instruktorów rolnych, którzy przy podziale powiatu na trzy rejony objazdowe drogą pogadanek rolniczych, zakładania pól doświadczalnych, formowania zespołów konkursowo - rolniczych, połączonych z pokazami uprawy gruntów — krzewią zasady racjonalnego gospodarstwa i spółdzielczości rolnej. Chcąc podnieść poziom gospodarstwa domowego wśród rolników powiatu, Sejmik wybudował w roku 1927-ym niższą szkołę rolniczą żeńską w Kukowie. obliczoną na 40 uczenic. Kurs w szkole trwa 11 miesięcy. Wychowanki szkoły, które od roku 1928 w liczbie kilkudziesięciu osób rocznie opuszczają mury szkoły, stanowią obecnie już znaczną kadrę przyszłych umiejętnych gospodyń wiejskich i są krzewicielkami oświaty rolniczej i prac społecznych w poszczególnych okolicach powiatu. Nie bez znaczenia ich współudziału i zachęty powstają już obecnie coraz liczniej koła gospodyń wiejskich — przyszłych ognisk kultury zawodowej i ogólnej.

Mało rentujące się przy obecnym kryzysie gospodarstwa rolne, obliczone jedynie na produkcję ziarna, ale przy istniejącej już od lat kilku tendencji Sejmiku w popieraniu hodowli inwentarza, przerażają się obecnie w gospodarstwie szeroko uwzględniające hodowlę.

Powiat wchodzi pod względem hodowlanym do rejonu hodowli bydła rasy czerwonej polskiej. Założone przed 5-ciu laty przez Sejmik kilkanaście stacji kopulacyjnych z importowanymi stadnikami, a także premjowanie stadników, dały już obecnie widome rezultaty. Obecnie już powstała możność wprowadzenia kontroli państwowej nad stadnikami w kilku gminach powiatu a na odbywanych corocznie pokazach zauważyć się daje ujednostajnienie typu hodowlanego bydła. Zaprowadzone przez Sejmik stacje kopulacyjne trzody chlewnej

dały wyniki dodatnie. Rasa biała angielska zyskała przewagę. Osiągnięty został w tej dziedzinie typ jednolity do eksportu trzody chlewnej.

Sejmik utrzymuje 4-ch felczerów weterynarii i lekarza weterynarii — poddanych kontroli i kierownictwu powiatowego lekarza weterynarii.

Stacji czyszczenia zbóż utrzymuje Sejmik 16.

Mleczarni spółdzielczych w powiecie istnieje 10, przy których zorganizowano kontrolę mleczności krów w osobach trzech kontrolerów mleczności.

Kasa Stefczyka założono w gminach powiatu 17. W Suwałkach powstała w roku 1929 przy pomocy Sejmiku Powiatowa Kasa Oszczędności.

Zdrowotność publiczna poruczoną została trzem lekarzom rejonowym, utrzymywanym przez Sejmik w znaczniejszych osiedlach o charakterze miejskim, pod kierownictwem powiatowego lekarza. Szpital miejski w Suwałkach na 100 łóżek, stojący na wysokości społecznych wymagań, obsługuje powiat w dostatecznej mierze, tak, że nie zachodzi potrzeba utrzymywania specjalnych szpitali sejmikowych.

Opieka społeczna prowadzoną jest w zakładach zamkniętych — w schronisku i przytułku miejskim w Suwałkach dla dzieci i starców i zakładzie „Rodziny Marji“ w Sejnach. Do zakładów tych przyjmowane są dzieci bezdomne z powiatu i starcy.

Buildynków szkolnych nie było zupełnie. Potrzeba zaś ich w powiecie dla 220 klas.

W zrozumieniu tej palącej konieczności, tembardziej, że wynajęte lokale szkolne przy stosunkowo wysokich czynszach najemnych lokali szkolnych, nie odpowiadają wymaganiom higieny, Sejmik już od zarania swego istnienia skierował możliwe wysiłki, aby braki te usunąć. Kosztem Sejmiku pobudowano między rokiem 1922 a 1930, 9 gmachów szkół powszechnych, z tych dwie o 7 klasach w osadach: Wizajny i Przerośl; jednej 6-cio klasowej w osadzie Bakalarzewo, 5 trzyklasowych we wsiach: Giby, Krasnopol, Nowa - Wieś, Żubrnek, Jeleniewo i jedną 1-klasową we wsi Fornatka. Ogół-

tem pobudowano 30 klas. Obecnie jest w budowie 9-klasowa szkoła powszechna w Sejnach, a w roku bieżącym przystąpięno do budowy dwuklasowej szkoły w Żłobinie gmina Krasnopol.

Dróg bitych powiat liczy: 186,5 klm., z tych dróg bitych państwowych 37,5 klm., a 149 klm. dróg utrzymywanych przez samorząd.

Poza konserwacją istniejących dróg bitych Sejmik przystąpił do budowy drogi długości 40-o klm. Suwałki-Wiżajny, mając na celu połączenie północnych żyznych gmin powiatu z Suwałkami, jedynym właściwie rynkiem zbytu dla produk-

cji rolnej. Buduje się obecnie odcinek 11 klm. wspomnianej drogi Suwałki - Jeleniewo.

Nie zapomnianą została przez Samorząd Powiatowy oświata pozaszkolna, prowadzona przez instruktora oświaty pozaszkolnej w oddziałach Związku Strzeleckiego, Kołach Młodzieży wiejskiej, świetlicach, zaopatrzonych w konieczną urzędzenia i pomoce.

Kół Młodzieży istnieje 16, Oddziałów Strzeleckich liczy powiat 50, świetlic — 15. W Sejnach wzniesiony został ze składek z całego powiatu Dom Ludowy Imienia Marszałka Piłsudskiego.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 17. VIII. 1932)

1 dol. St. Zjedn. — 8.92 zł. — 8.90 zł.
100 frank. szwajc. — 173.80 — 174.40 zł.
1 funt. szterl. — 31.53 — 31.21 zł.
100 frank franc. — 34.94 zł. — 34.85 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 8. VIII. 1932 r.)

4 proc. pożyczka inwestycyjna 96.40 zł. 3 proc. pożycz. państw. budow. 36.00, zł. 4 proc. państwowa pożycz. premjowa dolarowa zł. 48.60, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. w zł. w złocie = 161.68 złotych obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w złocie = 161.68 złotym obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie—37.00 zł. 8 %obligacje Polskiego Banku Komunalnego III i IV em. — 93 zł.

4 1/2 % Listy Zastawne m. Warszawy 45.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy 56.00. 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa 50.75 zł. 8 1/2 % Listy Zastawne m. Łodzi 55.75 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina 47.50. 8 proc. Listy Z. m. Częstochowy 50.25. 8 1/2 % L. Z. m. Kielc 52.00
Akcje Banku Polskiego 71.50 — 71.00 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania)

W dn. 17. VIII. 1932 r. Warszawa:

Zyto 16.50 — 16.75 zł.
Pszenica 22.00 — 23.00 zł.
Jęczmień 17.50 — 18.00 zł.
Owies 16.00 — 17.00 zł.

NABIAŁ.

(W dniu 8. VIII. 1932 r. Warszawa)

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.30 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 3.10 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.70 zł., mleczarskie solone 2.80 zł., oselkowe 2.50 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się o 15 % więcej cen hurtowych, Jaja świeże za sztukę 0.10 zł.

Poradnik samorządowy

Egzekucja należności komunalnych.

W związku z przejmowaniem przez władze skarbowe egzekucji administracyjnej należności komunalnych oraz tych należności, które dotychczas ściągane były przez organa komunalne, szereg związków komunalnych zwrócił się z prośbą o wyjaśnienia w następujących sprawach: *)

1) **Pytanie:** Jakich właściwie należności dotyczy § 6 rozp. Min. Sk. i jakie akta mają związki komunalne przekazać urzędowi skarbowemu?

*) Dla uniknięcia zbędnego powtarzania nazw przepisów wydanych w sprawach egzekucji, użyte zostały przy redagowaniu pytań i odpowiedzi skróty, które oznaczają:

„ustawa“ — ustawę z d. 10.III.1932 o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 32 poz. 328).

„rozp. R. M.“ — rozporządzenie Rady Ministrów z d. 25.VI.1932 o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580).

„rozp. Min. Sk.“ — rozporządzenie Ministra Skarbu

Odpowiedź: Według § 6 rozp. Min. Sk. powinny być w terminie oznaczonym w § 128 rozp. R. M. (t. j. w d. 1 września, 1 października i 1 listopada r. b.) przekazane urzędowi skarbowemu sprawy o należności, które związki komunalne zaczęły już przez swe organa egzekwować. Wynika to z brzmienia § 126 ust. 3 rozp. R. M. na podstawie którego wydane zostało wspomniane rozporządzenie Ministra Skarbu i który dotyczy spraw, przejmowanych przez urzędy skarbowe do dalszej egzekucji. Wszelkie wątpliwości pod tym względem usuwa § 113 instr. egzek.

z d. 23.VII.1932 r. w sprawie sposobu ustalenia należności nieściągalnych do dalszej egzekucji (Monitor Polski Nr. 169 poz. 199).

„Instr. R. M.“ — instrukcję Ministra Skarbu, wydaną 23.VII.1932 r. w porozumieniu z innymi Ministrami o stosowaniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z d. 25.VI.1932 r. (Monitor Polski Nr. 169 poz. 200).

„Instr. egzek.“ — instrukcję egzekucyjną dla władz skarbowych, wydaną przez Ministra Skarbu w d. 22.VII.1932 r. i opublikowaną w dodatku do Nr. 20 „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu“.

Co się tyczy aktów, które mają być przekazane, to niewątpliwie są to tylko akta, które związane są z rozpoczętymi już przez organa komunalne czynnościami egzekucyjnymi np. upomnienia, zajęcia i t. p.

2) **Pytanie:** Jak należy postąpić ze sprawami należności, przekazanymi organom komunalnym do egzekucji przez inne władze i instytucje, w tej liczbie i władze i instytucje, znajdujące się w innych miejscowościach?

Odpowiedź: Najbardziej właściwym i celowym byłoby przekazanie tych spraw do dalszej egzekucji względnie do rozpoczęcia i przeprowadzenia egzekucji miejscowym urzędem skarbowym przy jednoczesnym zawiadomieniu o tem odnośnych władz i instytucyj. Unika się w ten sposób straty czasu i kosztów, związanych ze zwracaniem tych spraw właściwym władzom i instytucjom, które przecież musiałyby te same sprawy odesłać z powrotem, kierując je tylko nie do związków komunalnych, lecz do odnośnych urzędów skarbowych. Za przekazaniem takich spraw bezpośrednio miejscowym urzędem skarbowym przemawia i ten wzgląd, że w przeciwnym razie z powodu przesyłania aktów tam i z powrotem faktycznie wstrzymane zostałyby kroki egzekucyjne.

Jeżeliby jednak takiemu sposobowi załatwienia spraw stanęły na przeszkodzie względy formalne (trudności zadośćuczynienia wymaganiom natury technicznej urzędów skarbowych), nie pozostałoby nic innego, jak natychmiastowe odesłanie z powrotem aktów właściwym władzom i instytucjom.

Ponieważ wydane przepisy nie zawierają wskazówek w tej materji, centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu o udzielenie wyjaśnień.

3) **Pytanie:** Czy z dniem wejścia w życie rozp. R. M. tracą swą moc zarządzenia egzekucyjne, wydane przedtem przez właściwe organa komunalne, względnie czy zarządzenia te tracą swą moc z chwilą faktycznego przejęcia od związków komunalnych czynności egzekucyjnych przez urzędy skarbowe?

Odpowiedź: Wszelkie decyzje i zarządzenia egzekucyjne (np. zajęcia majątku) wydane przez organa komunalne nie tracą swej ważności ani z dniem wejścia w życie rozp. R. M., ani z dniem faktycznego przekazania spraw urzędem skarbowym. Wynika to z brzmienia § 126 rozp. R. M., który mówi o przejęciu spraw do dalszej egzekucji, a więc do kontynuowania rozpoczętych już czynności egzekucyjnych. Urząd Skarbowy po przejęciu spraw może oczywiście działając w granicach przysługujących mu uprawnień, zmienić zarządzenia egzekucyjne, wydane poprzednio przez organa komunalne, póki jednak w poszczególnych wypadkach to nie nastąpi, zarządzenia te zachowują swą moc.

4) **Pytanie:** Czy związkom komunalnym należą się koszty egzekucyjne za te czynności egzekucyjne, które zostały dokonane przez organa komunalne przed przejęciem dalszej egzekucji przez urzędy skarbowe i czy urzędy te mają obowiązek wspomniane koszty ściągnąć i zwrócić je związkom komunalnym?

Odpowiedź: Za czynności egzekucyjne rozpoczę-

te przez organa komunalne przed dniem wejścia w życie rozp. R. M. (t. j. przed 1 września, 1 października r. b.) należą im się koszty egzekucyjne w wysokości pobieranej do tego czasu. Koszty te powinny być pobrane przez urząd skarbowy łącznie z kosztami dalszej egzekucji, dokonywanej przez ten urząd, i zwrócone Związkowi komunalnemu. O wysokości tych kosztów należy oczywiście zawiadomić urząd skarbowy. Dotyczy to również kosztów rozpoczętej przez organa komunalne egzekucji świadczeń na zlecenie innych władz i instytucyj. O ile zaś dotychczasowe przepisy nie określały wysokości kosztów poszczególnych czynności egzekucyjnych, należałoby stosować normy ustalone w rozp. R. M.

Ponieważ sprawa ta pominięta została w wydanych przepisach, centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu o wyjaśnienie.

5) **Pytanie:** W jakim czasokresie obowiązane są związki komunalne przekazać urzędem skarbowym do egzekucji swe należności (po upływie terminu ich płatności)?

Odpowiedź: Wydane przepisy nie ustanawiają żadnych terminów, w których organa komunalne miałyby obowiązek przekazania urzędem skarbowym do egzekucji swych należności po upływie terminu ich płatności.

Ażeby uniknąć kosztów, związanych z bezskuteczną egzekucją (§ 58 rozp. R. M.) oraz kosztów, związanych z zawiadamianiem urzędów skarbowych o wszelkich zmianach należności przekazanej do egzekucji, o odroczeniach, rozkładaniu na raty i t. p., co przy dużej liczbie płatników może być bardzo uciążliwe, należałoby przekazywać do egzekucji urzędem skarbowym tylko te należności, które są ściągane i to przynajmniej w takim stopniu, żeby prócz kosztów egzekucji pokryta została choć część należności i co do poboru których wszystkie zastosowane przez organa komunalne środki okazały się bezskuteczne (odraczanie, rozkładanie na raty i t. p.).

Za takim oględnym przekazywaniem spraw do egzekucji urzędem skarbowym przemawia jeszcze i ta okoliczność, że w przeciwnym razie urzędy skarbowe mogą być zarzucone masą wniosków egzekucyjnych np. z tytułu podatku od lokali i poprostu mogą nie podołać swym obowiązkom.

Należy jednakże przy stosowaniu tej zasady odrębnie traktować nodatek od lokali, od nieruchomości i od placów budowlanych, który pobierany jest przez związki komunalne zarówno na rzecz swoja, jak i na rzecz Skarbu Państwa, oraz te wszystkie świadczenia na rzecz innych władz i instytucyj, których wymiar i pobór należy do organów komunalnych, (np. opłatv drogowe, Państwowego Funduszu Drogowego, składki Funduszu Bezrobocia, opłaty na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża i t. p.).

O ile co do tych należności, które organy komunalne ściągają wyłącznie dla siebie, mają one całkowitą swobodę wyboru terminu przekazania spraw do egzekucji (nie znaczy to, aby związek komunalny zachował bierność w razie niepłacenia jego należności w terminie), o tyle należności z tytułu podatku od lokali, od nieruchomości, placów budowlanych tudzież innych wyżej wymienionych świadczeń, powinny być przekazywane do egzekucji po wyczer-

paniu przez organa komunalne swych uprawnień w zakresie stosowania ulg wobec płatników.

Pewną wątpliwość wywołuje tylko kwestja, czy organa komunalne obowiązane będą skierować sprawę do egzekucji nawet w tym wypadku, jeżeli płatnik wystąpi o zastosowanie ulg, a organa komunalne nie są władne tego uczynić i kierują sprawę do Izby Skarbowej z przychylnym wnioskiem.

Ponieważ § 33 rozp. R. M. daje urzędowi skarbowym prawo zawieszania egzekucji, o ile płatnik po dokonaniu zajęcia wniósł podanie o odroczenie płatności lub rozłożenie należności na raty, a urząd skarbowy przedstawił to podanie wierzycielowi z przychylnym wnioskiem, należy wnosić, że i w omawianym wyżej przypadku powinno się wstrzymać przekazanie sprawy do egzekucji do czasu wydania przez właściwą władzę decyzji, ażeby nie obciążać urzędów skarbowych i zwiększać kosztów egzekucyjnych. W sprawie tej Centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się o wyjaśnienie do Ministerstwa Skarbu, jednocześnie prosząc, aby związki komunalne mogły przekazywać urzędowi do egzekucji dopiero po upływie roku obrachunkowego należności z tytułu podatku od lokali i nieruchomości, płatne w 4-ch ratach, o ile poszczególne raty nie przekroczą pewnej wysokości.

6) Pytanie: Czy związki komunalne mają prawo wysyłać do płatników danin komunalnych przypomnienia i inkasować należność przez swych funkcjonariuszów.

Odpowiedź. Wydane przepisy egzekucyjne w niczem nie ograniczają związków komunalnych, o ile chodzi o sposób poboru należności. Związki komunalne mogą przeto ponaglać swych płatników, mogą upominać swych funkcjonariuszów do poboru od nich należności poza kasą związku komunalnego, zwłaszcza, że obowiązujące przepisy (rozporządzenie o kasowości i rachunkowości związków komunalnych Dz. Ust. Nr. 38 z r. 1927 poz. 345) przewidują instytucję poborców związków komunalnych. Rozporządzenie pozbawiło tylko związki komunalne prawa doliczania do należności, jakichkolwiek kosztów z tytułu wysyłania do płatników swych funkcjonariuszów względnie z tytułu wysyłania upomnień.

Zważywszy, że wierzyciel (w danym razie związek komunalny) ponosi koszty egzekucji w razie ich nieściągalności (§ 58 rozporządzenia R. M.) że ma on wskazać sposób egzekucji (§ 13 rozporządzenia R. M.), że zabezpieczenie należności przed terminem jej płatności może nastąpić tylko na wniosek wierzyciela z jednoczesnym wskazaniem majątku, na którym należność ma być zabezpieczona (§ 119 rozporządzenia R. M.), że wierzyciel obowiązany jest wskazać urząd, który uważać należy za dłużnika w stosunku do zobowiązanego (§ 103 rozp. R. M.), że wierzyciel może domagać się odebrania w jego obecności dokumentów, stanowiących dowód wiarygodności zobowiązanego (§ 107 rozp. R. M.) w praktyce okaże się potrzebnym posiadanie przez związek komunalny pewnej liczby funkcjonariuszów, którym obok przyjmowania wpłat należności od płatników możnaby powierzyć te wszelkie inne czynności, o jakich w stosunku do wierzyciela mówi rozp. R. M. i późniejsze rozporządzenia, wydane na jego podstawie. Może się

okazać to potrzebnem przynajmniej przez pewien czas, zwłaszcza, że przejęcie egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe dokonywane jest tytułem próby, jak to wynika z uzasadnienia rządowego projektu ustawy.

7) Pytanie: Na czym ma polegać wymagane przez § 13 rozp. R. M. wskazanie przez wierzyciela (w danym razie przez związek komunalny) we wniosku o wszczęcie egzekucji sposobu egzekucji?

Odpowiedź: Wskazanie sposobu egzekucji ma polegać na wskazaniu do jakiego majątku ma być egzekucja skierowana. Potwierdza to wzór druku, na którym ma być sporządzony wniosek egzekucyjny, podany jako załącznik Nr. 1 do § 1 instr. R. M. Ponieważ ostatnio omawiany obowiązek może sprawiać wierzycielom, w szczególności zamiejscowym, duże, w niektórych wypadkach nieprzewidywaną trudności, sprawę tę centralne zrzeczenia samorządowe przedstawiły Ministerstwu Skarbu do rozważenia.

8) Pytanie: Na kim ciąży obowiązek zawiadomienia urzędu skarbowego po oddaniu sprawy do egzekucji o zmianie wysokości należnej sumy i o wszelkich decyzjach i zarządzeniach organów komunalnych, powodujących w myśl § 36 rozp. R. M. zaniechanie egzekucji, skoro § ten nakłada odnośny obowiązek na zobowiązanego (płatnika) zaś §§ 2 i 3 Instr. R. M. na wierzyciela. (związki komunalne).

Odpowiedź: Obowiązek zawiadomienia urzędu skarbowego o wszelkich zmianach, jakie zaszły po oddaniu sprawy do egzekucji, ciąży w myśl §§ 2 i 3 Instr. R. M. na organach komunalnych.

§ 36 rozp. R. M. nie nakłada obowiązku, lecz daje tylko prawo płatnikowi domagania się zaniechania czynności egzekucyjnych. Przepis ten będzie mieć zastosowanie z reguły tylko wtedy, gdy urząd skarbowy nie otrzymał jeszcze odnośnego zawiadomienia wierzyciela (w danym razie związku komunalnego).

9) Pytanie: Czy w myśl § 58 rozp. R. M. związek komunalny ponosi koszty egzekucyjne nawet w tych wypadkach. Jeżeli nie mogą być one ściągnięte od zobowiązanego (płatnika) z powodu zmiany przez niego miejsca zamieszkania lub pozbycia się po skierowaniu sprawy do egzekucji majątku, do którego ma być skierowana egzekucja.

Odpowiedź: § 58 rozp. R. M. nie przewiduje żadnych wyjątków od tej reguły, że wierzyciel zawsze ponosi koszty egzekucji, jeżeli nie mogą być one ściągnięte od zobowiązanego (płatnika). Słuszność jednak przemawia za tem, ażeby od tych kosztów wierzyciel został zwolniony, jeżeli niemożność ściągnięcia ich od płatnika powstała z winy (zaniedbania) urzędu skarbowego. W każdym takim poszczególnym wypadku należy zwracać się do Izby Skarbowej.

W związku z tą sprawą znajduje się sprawa pokrywania przez związki komunalne, jako wierzyciela w rozumieniu § 5 rozp. R. M., nieściągalnych kosztów egzekucyjnych w tych przypadkach, gdy egzekwowaną jest należność na rzecz Skarbu Państwa, bądź innych władz i instytucyj, których tylko wymiar i pobór należy do organów komunalnych. W tej sprawie centralne związki samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o wyjaśnienie, idące

w szczególności w tym kierunku, że związkowi komunalnym przysługuje regres do tych władz i instytucyj, na rzecz których należność jest ściągana.

10) Pytanie: W jakich przypadkach urząd skarbowy może żądać od związku komunalnego zaliczki na koszty egzekucyjne i jakie skutki mieć będzie niepłacenie tej zaliczki?

Odpowiedź: Z przepisów, zawartych w § 100 Instr. Egz. wynika, że żądanie zaliczki może mieć miejsce wtedy, gdy urząd skarbowy przewiduje „poniesienie większych wydatków egzekucyjnych“, i że niewpłacenie tej zaliczki spowoduje zaniechanie egzekucji.

Ponieważ organa komunalne mają nie tylko prawo, lecz i obowiązek ściągać swe należności, centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o zwolnienie związków komunalnych od wpłacania zaliczek na koszty egzekucyjne, zwłaszcza, że pojęcie „większy wydatek“ jest bardzo rozciągle.

11) Pytanie: Czy w związku z § 77 rozp. R. M. związek komunalny ma obowiązek dostarczania urzędowi skarbowemu na jego żądanie pomieszczenia dla przechowania zajętych ruchomości bezpłatnie, czy odpłatnie, i według jakiej wysokości?

Odpowiedź: § 77 rozp. R. M. wkłada obowiązek dostarczenia odpowiednich pomieszczeń na „związki samorządu terytorjalnego“. § 95 Instr. Egz. postanawia, iż w wypadku utrzymywania składnic związku komunalne występują w charakterze dozorców ruchomości, oddanych do przechowania. Zgodnie z § 74 rozp. R. M. należy im się wynagrodzenie za przechowanie i dozór „odpowiednio do poniesionych trudów w wysokości określonej przez urząd skarbowy“. Centralne zrzeczenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o inne ujęcie tej sprawy, mianowicie o pozostawienie możliwości określenia kosztów przechowania i dozoru ruchomości w pomieszczeniu związku komunalnego właściwym organom tegoż związku, których uchwały podlegać będą zatwierdzeniu władzy nadzorczej w porozumieniu z właściwymi władzami skarbowymi.

12) Pytanie. W jakim terminie po otrzymaniu wniosku egzekucyjnego urząd skarbowy obowiązany jest rozpocząć czynności egzekucyjne i jakie środki przysługują organom komunalnym w razie zwłoki ze strony urzędu z przeprowadzeniem egzekucji?

Odpowiedź: § 29 Instr. Egzek. przewiduje, iż po wciągnięciu tytułów wykonawczych do ewidencji, referent w urzędzie skarbowym obowiązany jest niezwłocznie wysłać wszystkie upomnienia dla doręczenia przez pocztę lub za pośrednictwem właściwych władz samorządowych. Dalsze kroki egzekucyjne powinny być podjęte po bezskutecznym upływie 14 dni od doręczenia upomnienia (§ 16 rozp. R. M.).

W razie zwłoki ze strony urzędu skarbowego z przeprowadzeniem egzekucji organom komunalnym pozostaje tylko wniesienie zażalenia do Izby Skarbowej.

13) Pytanie: W jakim terminie urząd skarbowy obowiązany jest ściągniętą sumę przekazać związkowi komunalnemu?

Odpowiedź: Z § 5 Instr. R. M. i § 75 Instr. Egzek. wynika, że kwoty ściągnięte przez urząd skarbowy na rzecz związku komunalnego, będą przez skarbowe organa egzekucyjne przekazywane bądź za pośrednictwem P. K. O. (konto czekowe) lub bezpośrednio do kas związków komunalnych, bez uprzedniego przeprowadzania tych wpłat przez jakieś inne rachunki urzędu skarbowego.

Termin wpłaty przez organa egzekucyjne ściągniętej sumy określony jest w § 76 Instr. Egzek.: wpłaty powinny być dokonywane codziennie, a w pewnych wypadkach przynajmniej raz na tydzień.

14) Pytanie: Czy w razie zbiegu kilku należności od jednego zobowiązanego (płatnika) na rzecz różnych wierzycieli, urząd skarbowy ma obowiązek prowadzić jednocześnie egzekucję tych wszystkich należności i w jaki sposób ma być ściągnięta suma podzielona pomiędzy wierzycieli, o ile nie wystarczy ona na pokrycie całkowitej ich należności?

Odpowiedź: § 52 Instr. Egzek. postanawia, że „przy zbiegu egzekucji na rzecz różnych wierzycieli czynności egzekucyjne należy przeprowadzić w kolejności zgłoszeń tytułów wykonawczych po uprzednim uwzględnieniu pretensyj skarbowych“. Instrukcja bliżej nie wyjaśnia, jak w praktyce ma się postępować, t. zn., czy mają być dokonywane osobne zajęcia z każdego tytułu wykonawczego przytem czy w jednym czasie, czy też w różnych terminach, chociażby urząd skarbowy posiadał wszystkie te tytuły wykonawcze przed rozpoczęciem egzekucji, i czy przeto w tym wypadku, gdy zostanie zajęty cały majątek płatnika na zaspokojenie należności skarbowych i ewentualnie innych należności, pozostałe należności później zgłoszone nie będą wogóle egzekwowane.

Sprawa ta była poruszana wielokrotnie przez centralne zrzeczenia samorządowe. Uważając, że sprawa ta ma zasadnicze znaczenie i że z chwilą zastosowania zasady, iż egzekucja na rzecz innych wierzycieli oprócz Skarbu Państwa będzie prowadzona dopiero po całkowitem zaspokojeniu należności skarbowych, może w praktyce uczynić wnioski egzekucyjne innych wierzycieli niewykonalnymi, centralne zrzeczenia samorządowe ponowią swe zabiegi u władz państwowych o wprowadzenie zasady proporcjonalnego podziału ściągniętych sum pomiędzy uprawnione instytucje.

15) Pytanie: Czy urząd skarbowy ma obowiązek zawiadamiania wierzycieli (w danym razie związku komunalnego) o ściągniętych na ich rzecz sumach pieniężnych?

Odpowiedź: § 28 rozp. R. M. postanawia, iż urząd skarbowy obowiązany jest zawiadomić wierzyciela o wyniku ukończonego postępowania egzekucyjnego. Natomiast wydane dotychczas przepisy nie nakładają na organa egzekucyjne obowiązku zawiadamiania wierzycieli w tych wypadkach, gdy należna kwota tylko w części została ściągnięta, a postępowanie egzekucyjne nie zostało jeszcze ukończone.

Ponieważ związki komunalne mogą mieć trud-

ności z zarachowaniem takich kwot, centralne zrzeszenia samorządowe zwróciły się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o wydanie odpowiednich zarządzeń podległym władzom.

16) Pytanie: Czy wyegzekwowane przez urząd skarbowy należności na rzecz Skarbu Państwa lub innych władz lub instytucyj, których wymiar i pobór należy do organów komunalnych, mają być wpłacone przez skarbowe organa egzekucyjne do kasy państwowej względnie do kasy danej instytucji, czy też do kasy danego związku komunalnego?

Odpowiedź: Ponieważ wymiar i pobór tych należności należy do organów komunalnych, które przekazują dopiero odpowiednie sumy władzom skarbowym względnie innym instytucjom, wynika, iż wszelkie wyegzekwowane kwoty z tytułu tych należności powinny być wpłacone do kas związków komunalnych, na zlecenie których przeprowadzona została egzekucja.

17) Pytanie: Jakie należności ma na myśli § 1 p. a rozp. Min Sk.?

Odpowiedź: Według § 1 p. a rozp. Min. Sk. za należności nieściągalne uważa się należności wymienione, nałożone lub w inny sposób ustalone w markach polskich.

Ponieważ wszystkie te należności zostały już przerachowane na złote zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami waloryzacyjnymi, przytoczony przepis § 1 rozp. Min. Sk. nie jest dość jasny i o wyjaśnienie tej sprawy zwróciły się centralne zrzeszenia samorządowe do Ministerstwa Skarbu.

18) Pytanie: Czy organa komunalne obowiązane są doręczać na żądanie urzędów skarbowych upomnienia w sprawach egzekucyjnych i czy za to doręczanie należy się związkom komunalnym ewentualnie w jakiej wysokości, odszkodowanie?

Odpowiedź: Według § 29 Instr. Egzek. upomnienia urzędu skarbowego w sprawach egzekucyjnych wysyłane są przez pocztę za recepisem zwrotnym lub za pośrednictwem właściwych władz samorządowych za pokwitowaniem.

Ponieważ zaś zgodnie z § 50 Rozp. R. M. do doręczeń pism urzędowych w sprawach egzekucyjnych mają zastosowanie art. 9 — 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22.III.1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. Nr. 36, poz. 341) należy uznać, że omawiany obowiązek nie jest bezpłatny i do doręczania tych upomnień winno mieć zastosowanie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 18.11.1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu (Dz. U. Nr. 92 poz. 719); związki komunalne zatem otrzymywać powinny za doręczenie wezwań i innych pism urzędowych w sprawach egzekucyjnych odszkodowanie w wysokości podwójnej każdorazowej opłaty pocztowej za list zwykły najniższej wagi.

1. Pytanie: Pracownik samorządu pow. z woj. wil. zapytuje, czy i na jakiej podstawie służy Wydziałowi Pow. prawo wyegzekwowania opłat aljencyjnych od nabywców gruntów państwowych, którzy

nie uiszcili tych opłat od orzeczeń z art. 61 ustawy o wykonaniu reformy rolnej.

Odpowiedź: Podstawę do egzekwowania tych opłat daje art. 56 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom., prowadzenie jednak egzekucji należy od 1 sierpnia r. b. do władz skarbowych, a to w związku z rozporządzeniem Rady Min. z 25.VI r. b. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 58).

2. Pytanie: Magistrat m. Janowa Podl. zapytuje:

1) Czy Magistrat ma prawo wymierzyć podatek od broni myśliwskiej, jako przedmiotu zbytku tym osobom, które wykonują prawo polowania na terenie innych gmin i tymże gminom opłacają podatek od polowania;

2) Czy parobek u rolnika i pastuch do bydła w mieście podlegają ubezpieczeniu w Kasie Chorych, skoro pracownicy rolni są zwolnieni od obowiązku ubezpieczenia.

Odpowiedź: 1) Właściciel broni myśliwskiej, obciążony podatkiem od wykonywania prawa polowania na rzecz któregośkolwiek związku komunalnego, wolny był od podatku od przedmiotów zbytku w stosunku do tej ilości broni, jaka mu była potrzebna do wykonywania prawa polowania. Obecnie sprawa ta przestała być wogóle aktualną — wobec uchylecia podatku od przedmiotów zbytku nowelą z dn. 17.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 223).

2) Odroczenie ubezpieczenia w Kasie Chorych pracowników rolnych i służby domowej odnosi się tylko do gospodarstw wiejskich, w mieście tego rodzaju służba domowa i pracownicy podlegają ubezpieczeniu.

3. Pytanie: Urząd gminy Rzekuń powiatu ostrołęckiego zapytuje:

Czy wójt gminy obowiązany jest do sporządzenia spisu majątku pozostałego po osobie nieobecnej w kraju, na skutek prośby kuratora nad danym majątkiem i o ile tak to czy przysługuje mu za to wynagrodzenie i w jakiej wysokości.

Odpowiedź: Obowiązek ten ciąży na wójcie w myśl art. 1688, 1710 i 1724 ustawy postępowania cywilnego sądowego z r. 1864. Uprawnienie do pobierania wynagrodzenia, analogiczne jak je pobiera w tych wypadkach komornik, było sporne. Ostatecznie Min. Sprawiedliwości w porozumieniu z Min. Spraw Wewn. stanęło na stanowisku, że wójt nie ma prawa pobierać wynagrodzenia za takie czynności.

4. Pytanie: Jeden z inspektorów gminnych województwa kieleckiego zapytuje:

Czy burmistrz miasta może zwołać zebranie właścicieli gruntów tabelowych w sprawie wyboru pełnomocników do zarządzania gruntami ogółowemi — jakie należą do tych mieszkańców.

Odpowiedź: Brak jakichkolwiek przepisów prawnych, któreby określały tryb rozporządzenia wspólnym majątkiem nieruchomości mieszczan-rolników. Do gruntów włączonych do miast nie może mieć zastosowanie postanowienie prawa z 25.I.1876 r. (st. st. Zbiór Praw i Rozp. Rządu z 1876 r. Nr. 20 poz. 227), bowiem tak orzekł Rosyjski Senat Rządowy w szeregu swych wyroków m. in. z dn. 27.VII.1883

r. Nr. 1996, z dnia 29.X.1908 r. Nr. 4855. Rozporządzenie takie właściwie odbywa się bez udziału władz ziemskich i władz administracji samorządowej i rządowej (p. prawo z dnia 27 marca (6 kwietnia) 1873 r. Zb. Praw i Rozp. Rządu Nr. 56, 1873 r. str. 1358, oraz ustawę z dnia 21 maja 1921 r. D. U. R. P. poz. 280). żadnej analogji między ze-

braniami zainteresowanych na terenie wsi i miasta niema. Na terenie miasta wszelkie zarządzenie tego typu odbywa się na ogólnych zasadach prawa cywilnego (umowy rejentalne, powództwo sądowe i t. p.). Tego rodzaju stanowisko jest ustalone w praktyce Ministerstwa Reform Rolnych i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. *H. i P.*

Komunikaty

STUDJUM ADMINISTRACJI KOMUNALNEJ.

Sekretariat Studium Administracji Komunalnej przy Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie, podaje do wiadomości, że dnia 1 października 1932 r. zostanie uruchomiony kolejny XII Kurs Studium Administracji Komunalnej dla pracowników samorządowych.

Program Kursu Studium na grupie A. i B. obejmuje między innymi następujące przedmioty:

Część ogólna programu:

1. Historia Ustroju Polski.
2. Prawo konstytucyjne.
3. Prawo cywilne.
4. Prawo karne.
5. Prawo administr. z ustr. władz skarbowych.
6. Nauka o społeczeństwie.
7. Geografia gospodarcza Polski.
8. Ekonomja Polit. i Polit. Ekonom.

Umiejętności praktyczne:

1. Rachunkowość komunalna.
2. Biurowość.
3. Język polski.
4. Statystyka stosowana.
5. Gminne kasy pożycz.-oszczędn.
6. Prawo urzędnicze.
7. Akta stanu cywilnego i ew. ruchu ludności.
8. Wychowanie fizyczne.
9. Sprawy wojskowe.

Przedmioty samorządowe:

1. Ustrój samorządu.
2. Skarbowość ogólna.
3. Skarbowość komunalna.
4. Budżet komunalny.
5. Polityka komunalna.

Polityka komunalna obejmuje poza wykładem teoretycznym oraz z zajęciami praktycznymi cały szereg przedmiotów monografji, mających na celu pogłębienie samego zagadnienia, jak: Teorię polityki komunalnej, ubezpieczenia w samorządzie, spółdzielczość, szkolnictwo, przedsiębiorstwa komunalne, rolnictwo, zdrowie publiczne, opiekę społeczną, drogi, regulację miast, politykę gruntową i rozbudowę miast, prawo budowlane i t. d.

Kurs XII Kursu Studium trwać będzie od dnia 1 października r. b. do dnia 15 lutego 1933 r. Warunki zapisu są następujące:

I. Dla grupy A. (dla pracowników samorządu miejskiego i ziemskiego) conajmniej 6 klas szkoły średniej oraz trzy lata praktyki na stanowisku referendarskim, albo podreferendarskim.

II. Dla grupy B. (dla pracowników samorządu wiejskiego) conajmniej 4 klasy szkoły średniej, albo 7 klas szkoły powszechnej oraz trzy lata praktyki na stanowisku referendarskim lub podreferendarskim

Wymagania 3-letniej praktyki mogą być obniżone w zależności od posiadania wykształcenia szkoły średniej.

Kandydaci, nieposiadający przy zapisie pełnych kwali-

fikacyj, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego, albo z przedmiotów ogólnych (Historja i Geografia Polski), albo z przedmiotów samorządowych (ustrój samorządowy i zakres jego działalności).

Opłata na kursie A. wynosi zł. 300,— na kursie B. zł. 150, płatne zgóry przy zapisie.

Kandydaci powinni składać: Podanie, życiorys własnoręcznie napisany, odpis świadectwa szkolnego i pracy, oraz metrykę urodzenia i 2 fotografie.

Sluchacze będą mogli korzystać z bursy i jadalni Akademickiej, znajdującej się na miejscu w gmachu Wolnej Wszechnicy Polskiej, Opaczewska 2-a.

KURS DLA LEKARZY OŚRODKÓW ZDROWIA.

W Państwowej Szkole Higieny od 12.IX do 2.X. b. r. odbędzie się kurs dla lekarzy ośrodków zdrowia.

Kurs ma na celu wprowadzenie lekarzy ośrodków zdrowia w zagadnienia, związane z pracą w tych instytucjach. Wykładowcy mają za zadanie zapoznanie słuchaczy z techniką pracy w poszczególnych działach wzorowego ośrodka zdrowia, zwracając specjalną uwagę na stronę organizacyjną i wykonawstwo, a sprowadzając stronę kliniczną poruszanych zagadnień do najniezbędniejszego minimum.

A. Wykłady.

	godz.
1. Zasady ogólne organizacji i działalności ośrodka zdrowia	4
2. Ośrodek zdrowia na terenie międzynarodowym w związku z zagadnieniem uzdrowotnienia wsi	3
3. Organizacja i działalność poszczególnych działów pracy:	
a) Walka z chorobami społecznymi (gruźlica, jaglica, choroby weneryczne, alkoholizm)	10
b) Opieka nad matką i dzieckiem	3
c) Higjena szkolna	3
d) Higjena umysłowa	2
e) Walka z chorobami zakaźnymi	2
f) Higjena otoczenia	4
g) Ratownictwo	2
h) Kontrola lekarska sportów	2
4. Ośrodek zdrowia a opieka społeczna	2
5. Praca pielęgniarki w ośrodku zdrowia	3
6. Administracja i biurowość ośrodka zdrowia	2
7. Statystyka na terenie ośrodka zdrowia	2
8. Seminarjum dyskusyjne	4

Razem godzin 48

B. Zajęcia praktyczne.

1. Praktyka w ośrodkach zdrowia w działach: opieki nad macierzyństwem, opieki nad dzieckiem, walki z gruźlicą, walki z jaglicą, walki z chorobami wenerycznymi, walki z alkoholizmem i t. d.

2. Ćwiczenia z zakresu inspekcji sanitarnej.

3. Demonstracja pracy pielęgniarki społecznej na terenie.

C. Wycieczki do ośrodków zdrowia.

D. Colloquium.

W związku z nowym okólnikiem Ministra Rolnictwa w sprawie wprowadzenia w życie ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o zmianie niektórych przepisów ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 339) uprzejmie zawiadamiamy, iż posiadamy poszczególne rodzaje do druków, wykonane w/g nowych przepisów, po następujących cenach:

Obwieszczenia	za 100 sztuk	4.00 zł.
Spis ogierów. Wzór Nr. 1	za 100 ark.	6.50 „
Zaświadczenie. Wzór Nr. 2	za 100 sztuk	2.50 „
Pokwitowanie. Wzór Nr. 3 w bloczkach po 50, pojedwójne	za 1 blok	2.00 „
Deklaracje. Wzór Nr. 4	za 100 sztuk	2.50 „
Cyfrowe zestawienie	za 100 ark.	4.00 „
Zaświadczenie ukończenia lat 15	za 100 sztuk	2.50 „
Zaświadczenie wady organicznej	za 100 sztuk	2.50 „
Wezwania przewidziane § 4 instrukcji Min.-Roln. dla zarządów gmin z dn. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	2.50 „
Instr. Min. Roln. dla zarządów gmin z d. 12.IV 1931 r.	za 100 sztuk	5.00 „

Powyżej wyszczególnione druki wysyłamy na każde żądanie z doliczeniem kosztów przesyłki. Zamówienia kierować pod adresem:

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY Warszawa, Świętokrzyska 13

Wydział Powiatowy Sejmiku Sarneńskiego wojew. Wołyńskiego

ogłasza **K O N K U R S** na stanowisko Sekretarza Wydziału Powiatowego z uposażeniem wg. VII stopnia służbowego z 15% dodatkiem komunalnym.

Kandydaci winni posiadać: 1. Nieprzekroczony 40 rok życia, 2. Obywatelstwo polskie, 3. Wyższe wykształcenie prawnicze, zakończone przepisaniem egzaminami i praktykę samorządową. Posada do objęcia z dniem 1 września 1932 roku, z tem, że po roku zadawalającej służby może nastąpić stabilizacja.

Podania należy udokumentować wraz z życiorysem i urzędowym świadectwem zdrowia, kierować należy do Wydziału Powiatowego w Sarnach, w terminie do dnia 30 sierpnia b. r.

W podaniu należy także powołać się na dwie osoby, któreby mogły udzielić Wydziałowi Powiatowemu ewentualnych referencji. Podania bez wymaganych dokumentów nie będą rozpatrywane.

Nieuwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału

Starosta Powiatowy (—) Dr. F. Grzesik.

m. Sarny, dnia 16/VIII 1932 r.

Podajemy do wiadomości wszystkim naszym łaskawym Odbiorcom, że od nowego roku otworzyliśmy dział sprzedaży

POMOCY BIUROWYCH I MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH.

Wszelkie zapotrzebowania wykonywujemy w dowolnych ilościach.

Powyższą wiadomość pozwalamy sobie przelać Szanownym Urzędom, w szczególności Urzędom Wojewódzkim, Wydziałom Powiatowym, Komunalnym Kasom Oszczędności, Szpitalom, Magistratom, Starostwom i Urzędom Gminnym.

Na życzenie wysyłamy prospekty, względnie wyczerpujące objaśnienia.

Oczekując łaskawych zleceń, pozostajemy

Z poważaniem

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

.Sp. z o. o. w Warszawie.